Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 235 (17358) | 1986 оной октябриин 12, воскресени | Сэн 3 мүн.

XI ТАБАН ЖЭЛ: *ажалай түрүүшүүл хөөрэнэ*

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭБДИ

Үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин шанарые нарижуулан һайжаруулхын тула шэнэ техникэ, түрүү технологи болон ажалай онол аргануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй гэжэ партиин XXVII съездын шиидхэбэринүүд соо заагданхай.

Манай Тимлюйн асбоцементнэ заводой коллектив эдэ асуудалнуудта үнинэй анхардаг байһан юм. Харин дээдэ шатада хүрэмэ шанартай продукци ехээр гаргаха гэбэл, ажалай түрүү онол арганудые, мүнөө үеын автомат техникэ зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ болонобди. Съездын һүүлээр энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Халаанаймнай бригадануудай коллективүүд хамтын подрядай гуримаар ажалладаг байһанаа ажахын тоосооной гуримаар хүдэлжэ эхилхэнь. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, продукциин шанар һайжаруулгада ажал эмхидхэлтын энэ түрүү гурим ехэ нүлөө үзүүлхэ ёһотой.

Тус гуримай ёһоор томодхогдомол комплексно коллективэй бүридэлдэ ахалагша мастер оруулагдажа, бригадирай үүргые дүүргэхэ. Тиигэжэ эсэсэй дүнгүүдһээ дулдыдаһан салин хүлһэ абадаг болохо юм. Мүн ажалда хабаадалсаһанай зэргээр мүнгэн шан абаха болоно. Цехэй, заводой хүтэлбэрилэгшэд баһал ажахын тоосооной гуримаар хүдэлхэ юм. Иигээд байхадаа, хүдэлмэришэнһөө эхилээд хүтэлбэрилэгшэ хүрэтэр хамтын хэрэгэй түлөө нэгэн адляар оролдохо, адли харюусалгатай байха болоно бшуу. Энэнь ехэ һайшаалтай. Материально-нөөсэнүүдые алмаха, ажалай журам шангадхаха, хүнүүдэй ажалда орохо, гараха асуудалнуудые зүбөөр шиидхэлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлхэ болоһонииинь элитэ.

Мүнөө халаанаймнай бүридэлдэ 6 бригада ороно. Эдэ коллективүүд бригадна подрядай гуримаар ажаллажа, муу бэшэ дүнгүүдые туйлана. Гэбэшье эдэ дүнгүүдынь мүнөө үеын эрилтэдэ үшөөл хүрэнэгүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ залуушуул олоор хүдэлхэеэ ерээ. Коллективэймнай хахадынь шахуу болоно. Бригадирнууд, үнинэй хүдэлмэришэд тэдэнэрые ажалдань дадхаана, һурган хүмүүжүүлнэ. В. А. Сумкин, П. Г. Перевозников, А. А. Елизов, Д. Г. Телешев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудта залуушуул илангаяа олон юм.

Эдэ залуушуул хэдэн һарын туршада һуража, долгитуулагдаһан шифер үйлэдбэрилэн гаргадаг бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа һурадаг. Жэшээлхэдэ, В. А. Сумкинай толгойлдог бригада һара бүриин даабарие 110—115 процент дүүргэдэг. Гаргаһан бүхы продукциинь 21,3 процент Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй юм.

Коллективэймнай урдаа хараха хүнүүдэй нэгэн П. Г. Перевозниковай бригадын гэшүүдэй үйлэдбэрилһэн бүхы продукциин 24,2 процентнь дээдэ шанартай гэжэ тоологдоно. Халаанай бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ тэдэнэр түрүүлжэ гараһан лэ байдаг. Нормын ёһоор халаанай туршада долгитуулагдаһан 1750 шифер үйлэдбэрилэн гаргаха ёһотой аад, үнэн дээрээ 2300-да хүргэжэ шадана. Хоорондоо харилсаата хэдэн мэргэжэл шудалаад, бэе бэеэ һэлгэн, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, иимэ үндэр дүнгүүдые туйлана, һайн шанартай продукци бүтээн гаргана.

Эдэ түрүү бригадануудай үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар коллективтэмнай халаанай даабари 105—110 процент дүүргэгдэнэ. Гэбэшье халаанаа хойшонь татадаг хүнүүд үсөөншье һаа үшөөл бии гээшэ. Ажалай һүүлээр архи ууха дуратайшуулшье ушардаг. Сүг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө этигэл найдабарида хүртэжэ бригадир болоһон С. В. Наберец гэртээ архи уугаад, үглөөдэрынь мангартайгаар хүдэлмэридөө гараа һэн. Залуушуулда хойрог ябадалай жэшээ харуулжа байһан энэ хүниие бригадирай тушаалһаа сүлөөлхэ гэһэн шиидхэбэри коллективнай абаа һэн. Заводой профкомой, архидалга болон алкоголизмтай тэмсэдэг общественэхин эмхиин хамтын суглаан дээрэ энэ шиидхэбэримнай баталагдажа, арбан гурбадахи салин хүлһэнһөө, мүнгэн шанһаа хаһагдаа.

Бидэнэй һанаае зобоодог асуудалнууд олон. Эгээл түрүүлэн хэлэхэ болоо һаа, кадрова асуудал болоно. Эдэ жэлнүүдтэ коллективэймнай үнинэй хүдэлмэришэд наһанайнгаа амаралтада гараа. Штадай ёһоор халаанда 60 хүн хүдэлхэ ёһотой аад, оройдоол дүшөөд хүдэлмэришэд ажаллана. Хүдэлмэримнай һонирхолтой. Залуушуул ажаллахаяа олоор ерэхэ ёһотой гэжэ һанахада, мүнөө дээрээ үсөөн лэ байна. Эндэ манайшье зэмэ бии. Һургуулинуудта үсөөн хүрэнэбди. Һурагшадтай уулзажа, хүдэлмэри тухайгаа хөөрэхэ, зунай амаралтын үедэ хахад халаанай туршада ажаллаха эрхэ байдал тэдэнэртэ олгожо, үйлэдбэридөө дадхааха, бэе тээшээ татаха хэрэгтэй.

Мүнөө шифер гаргадаг шэнэ һайжаруулагдамал нэгэ лини тодхогдожо, туршагдажа байнхай. Иигэжэ һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха арга олгогдохо юм. Хуушанай хоёр лини мүн лэ шэнэлэгдэн һэлгэгдэхээр болонхой. Эдэ түхеэрэлгэнүүд эбдэрнэ, заһаха саг гарана. Уламжалан, продукциин шанар улам һайжаруулха зорилгомнай «мухардана».

Хүдэлмэришэдэй ажаллаха, амарха эрхэ байдал урданайхида орходоо, нилээд һайжараа. Һүүлэй жэлнүүдтэ гэр байра олоор баригдана. Мүн заводой хамһабариин ажахыһаа мяха, һү, огородой эдеэ хоол худалдан абадаг болообди. Юрэдөө саашадаа болбосон түхэлтэй гэр байра баригдажа, хамһабариин ажахы хүгжөөгдэхэ, һуудал байдалнай улам һайжарха байһандань батаар этигэнэбди. Энээнэй түлөө урданайхидаа орходоо бүри оролдосотойгоор ажаллахабди.

В. КОНТРОЛЬ,
Тимлюйн асбоцементнэ заводой мастер.

УЛАСХООРОНДЫН ХУРАЛДААН

«Дэлхэйн хоёрдохи дайнай түүхын үндэһэн шухала асуудалнууд ба мүнөө үе саг» гэһэн уласхоорондын хуралдаан октябриин 9—10-да Москвада болобо. СССР-эй Оборонын министерство, Совет Армиин ба Далай-Сэрэгэй Флодой Главна политическэ управлени СССР-эй Наукануудай академи, «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэм тэрэниие эмхидхэһэн байна. Совет элитэ мэдээжэ сэрэгэй начальнигууд, түүхэшэд, аха дүү социалис оронуудай сэрэгэй-түүхын эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хуралдаанда хабаадаба.

(ТАСС.

НЭГЭДЭЛЭЭ УЛАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ

...гонууд, хараа түсэбүүд, милитаризм болон хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр ажалшадай хэдэг тэмсэлэй асуудалнууд, сүлөөлэгдэһэн оронуудай хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэн ангиин дүүргэдэг үүргэ зүбшэн хэлсэгдэжэ үргэлжэлүүлэгдэһэн байгаа.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда милитаризм ба буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ хадаа социалис оронуудтай, революционно хүдэлөөнүүдтэй тэмсэлэй гол зэбсэгүүдэй нэгэниинь болоно. Капиталай оронуудта буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээхэтэй хамта асари ехэ нөөсэнүүд граждан эрилтэ хэрэглэмжэнүүдһээ таһалагдана гэжэ «Хүдэлмэришэн анги, олониитын хүдэлөөнүүдэй үг зорилгонууд, милитаризм ба хархис хүсэнүүдтэй тэмсэл» гэһэн секциин заседанида хабаадагшад тэмдэглээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ гаргагдаһан, совет эб найрамдалта үүсхэлнүүдые олонхи үгэ хэлэгшэд халуунаар дэмжэбэ. Энэ талаар совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй Рейкьявигта болохоёо байһан уулзалга һайнаар нүлөөлхэ ааб-за гэжэ этигэн найдажа байһанаа мэдүүлбэ.

Мүнөө үеын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудта зорюулагдаһан уласхоорондын хуралдаан дүүрэбэ. Дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалай, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй һаналаа нэгэдэлгые бэхижүүлхэ шухала гэжэ Москвагай уулзалгын дүнгүүд элирхэйлэн харуулна.

[ТАСС].

...ФАСОҺОО ЕРЭҺЭН АЙЛШАН

...рэниие шэнэ удхаар нэмээхын тула ехэ арга боломжонуудые нээнэ гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэ.

Уласхоорондын байдалай зарим асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Хөөрэлдөөнүүд хани барисаанай, харилсаа холбооной оршон байдалда үнгэрөө.

* * *

Совет болон гадаадын корреспондентнүүдтэ зорюулагдажа, энэл үдэр Москвада үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ Т. Санкара үгэ хэлэбэ.

М. С. Горбачевой Р. Рейгантэй Рейкьявигта уулзахаяа байһыень манай ороной арад зон, дэлхэйн бүхы арадуудтал адли, һайшаана гэжэ Президент хэлэбэ. Энэ уулзалга дээрэ туйлагдаһан амжалта уласхоорондын байдалые һуларуулха, дэлхэйн дайнай аюулые зайсуулан сараха арга олгохо байна.

* * *

Т. Санкара «Кремль соохи В. И. Ленинэй кабинет ба квартира» гэһэн музейдэ орожо хараба.

* * *

Үдэшэниинь Т. Санкара Фрунзе ошохоёо Москваһаа мордоо.

[ТАСС].

...ДАЙ УРАН ЗУРААША КОРЕЙДЭ

...экспозицида уран зурагай, графикын хэдэн арбаад бүтээлнүүд табигданхай. Уран зураашын түрэл дайдадаа инаг дуратай байһаниинь, Азиин зарим оронуудаар ябахадаа хадуужа абаһан һанамжануудынь, Хиросима ерэхэдээ, сэдьхэлээ хүдэлгэжэ, зэбүүсэн гутаһаниинь эдэ бүтээлнүүдтэ харуулагдана.

Выставкые нээлгын баяр ёһололдо зохёохы ажалтанай холбоонуудай хүтэлбэрилэгшэд, соёлой болон искусствын ажал ябуулагшад хабаадалсаба. СССР-эй болон КНДР-эй хоорондо соёлой талаар холбоо барисаае улам хүгжөөхэ шухала гээд үгэ хэлэһэн хүнүүд тэмдэглээ.

(ТАСС).

АГУУ ОКТЯБРИИН 70 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

Марта Данзановна Гармаева — республикын түрүү һаалишадай гурбан мянгатанай клубай гэшүүн. Тэрэ даажа абаһан үнеэдэйнгээ ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, жэл бүри үнеэн бүриһөө 3000—3500 килограмм хүрэтэр һү һаадаг юм. Зэдын районой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Марта Данзановна заатагүй түрүү һуурида гарадаг байха юм. Марта Данзановна гансал өөрөө үндэр дүн харуулха гэжэ оролдодоггүй, фермынгээ, колхозойнгоо һаалишадай эрхим туйлалтануудай түлөө һанаата болодог, баян дүй дүршэлөө дамжуулан үгэдэг, урагшаа һанаатай хүн юм.

Марта Данзановна үнгэрһэн түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүнгүүдээр Ажалай Алдар Солын I шатын ордендо хүртэжэ, Ажалай Алдар Солын гурбан шатын дүүрэн орденто болобо гээшэ. Марта Данзановнае үндэр шагналаарнь амаршалаад, ажалдань амжалтануудые, элүүр энхые, зол жаргал хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Д. Гармаева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

— Улаан-Үдын авиационно заводто «Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо — хоёр жэлэй түсэб нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ» гэһэн уряа доро социалис мүрысөөн дэлгэрэнхэй.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй уялга, даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэгшэдэй тоо олошорно. Байгша оной август

ТУНХАРИШАГҮЙ ЗОРИГТОЙГООР

һарада суута токарь В. Е. Анпилогов жэлэйнгээ түсэбые дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригада бүхыдөө декабрь һарада жэлэйнгээ түсэб бэелүүлхэ зорилготой. Үнгэрһэн табан жэлдэ Владимир Егорович найман жэлэй түсэб дүүргэһэн гэжэ мэдээжэ.

Тиихэдэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй хугасаада 7 жэлэй түсэб, даабари бэелүүлһэн инструментальна цехэй токарь И. И. Бурков, фрезеровщик А. В. Кутинцев, слесарь В. И. Налетов гэгшэд жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ.

Иимэ үндэр дүнгүүд яагаад туйлагданаб гэхэдэ, өөрынгөө хэрэгые һайса мэдэхэ, дүршэл ехэтэй, тунхаришагүй зоригтойгоор хүдэлдэг хүнүүдэй габьяа мүн гээд тодорхойлолтой.

А. БЕЛОУСОВА,
«Полет» газетын редактор.

ЭРШЭЕЭ ҺУЛАДХАНАГҮЙ

Октябриин революциин 69 жэлэй ойе угтуулан ажалай вахтада жагсаһан «Бурятфермаш» нэгэдэлэй коллектив социалис мүрысөө үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэрүүлэн, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлнэ.

Габшагай ажалай вахтада хам жагсаһан бригаданууд эрхим үрэ дүнгүүдые туйлана. Долоон хоногто нэгэ дахин мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, илаһан коллективэй нэрэ соло олондо мэдээжэ болгогдоно. Һүүлэй дүнгүүдээр хоёрдохи цехэй Н. А. Твердхлебовэй ударидадаг бригада мүрысөөндэ түрүүлжэ гараһан байха юм. Түрүү энэ коллектив халаанайнгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэжэ, бүтээһэн бүхы продукциингаа 97 процентые түрүүшын шалгалтаар тушаагаа. Хамтын подрядай гуримаар ажалладаг энэ бригадада ажалай журам хазагайруулха ушарнууд үзэгдэхэеэ болинхой юм.

Зургаадахи цехэй А. М. Лобадинай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив удаадахи һуури эзэлээ. Нэгэ нарядаар хүдэлдэг энэ бригадын гэшүүд тэжээл жэжэдхэн буйлуулдаг түхеэрэлгые хабсарган суглуулха даабарияа 110—115 процент дүүргэдэг юм. Хоорондоо харилсаата хэдэн мэргэжэл адли тэгшээр шудалжа, үрэ бүтээсэтэйгээр хүдэлһэнэй ашаар түсэбтэ даабаринуудаа тэдэнэр амжалтатай дүүргэнэ.

Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй даабарие Октябриин революциин 70 жэлэй ой болотор сүм дүүргэхэ гэһэн социалис уялгануудые эдэ коллективүүд абанхай.

А. ДАШИДОНДОКОВ.

ШАГНАЛ

Партийна, совет болон ажахын органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнгаа түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, арадай депутадуудай Хойто-Байгалай районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Николай Бушханаевич Бужинаевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

* * *

Республикын партийна болон совет органуудта удаан саг соо аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй ажаһуудалай-коммунальна ажахын министр Куприян Ильич Бахруновые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ИИМЭ БАЙДАЛТАЙ ЭБСЭЖЭ БОЛОХОГҮЙ

Ниитын адууһа малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлдэһэн, энэ харюусалгатай хаһая эмхитэйгээр үнгэргэһэн ажахынууд һүүлэй һүүлдэ үндэр дүнгүүдые туйладаг байха юм. Энэ жэлдэ Хүлэй совхозой Санномыскын отделениин һү һаалиин фермын коллектив урдынхида орходоо малай үбэлжэлгэдэ түгэс бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерэбэ. Үнеэдэйнь, тугалайнь байранууд һайнаар дулаалагдаа. Бидэнэй эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, ажахын үнинэй тугалшан, районно Соведэй депутат Полина Кирилловна Белоусова хамта хүдэлдэг нүхэдтэеэ тугалнуудайнгаа байрын ханануудыень сонхо, үүдэнүүдыень дулаалжа байба.

— Үнеэдэй үшөө тугаллажа эхилээдүйшье һаань, байрыень мүнөөнһөө дулаалха хэрэгтэй. Досоо талань сагаалагдаа, сэбэрлэгдээ, дулаан болгогдоо. Зундаа, намартаа малайнгаа байрыень һайнаар бэлэдхээд байхада, бэедэшье амар ха юм,— гэжэ Полина Кирилловна хөөрэнэ.

Энэ фермын тэжээл буйлуулдаг цэхынь муу бэшээр хүдэлгэгдэнэ. Поли дээрэһээ асарагдаһан һолоомон оньһон техникын хүсөөр хэршэгдээд буйлуулагдан, үхэр малда тусхай рационой ёһоор хубаарилагдан үгтэнэ.

Гэхэтэй хамта, энэ ажахын Тарбагатайн фермэ харюусалгатай хаһада муушаг бэлэдхэлтэй угтажа байна. Эндэхи тэжээлэй кухни үшөө хүдэлгэгдэжэ эхилээдүй байһаар. Үнеэдээ буйлуулагдаһан тэжээлээр хэзээнһээ эдюулдэг болохо юм, мэдэгдэнэгүй. Тэжээлэй цех хүдэлгэхэ гэхэдэнь, электродвигатель, түмэр хоолойнууд, запасной хэрэгсэлнүүд дутаддана. Дайралдаһан эдэ дутагдалнуудые дары усадхахаар арга боломжонууд бии ааб даа.

Энэ ажахы дотор байгша ондо таряа хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхи гуримтайгаар үнгэргэгдөө. Гэбэшье инженерно-техническэ албан юундэшьеб даа, Тарбагатайнгаа фермые үбэлжэлгэдэнь саг соонь бэлдэжэ шадаагүй. Мүн эндэ инаг шэбхэ гаргаха түхеэрэлгэнь ашаглалгада үшөө тушаагдаагүй байһаар. Зунай үедэ бэлэдхэһэн тэжээлээ шанартайгаар буйлуулжа малдаа үгөөгүй һаань, тэрэнь ашаг үрэ үгэнгүй байхадаа болохонь бшуу.

Мүнөө энэ фермэ дээрэ һү һаали доошолжо байнхай. Үхэр малаа түргэн саг соо дулаан байрадань оруулжа, тэдэнээ шанаржуулагдаһан тэжээлээр хангажа шадаагүй һаань, үбэлэй үедэ зориһондоо хүрэжэ шадахагүйнь.

Эдэ фермэнүүдэй үхэршэд Петров, Грехов гэгшэдэй ажалдаа хайша хэрэгээр хандадагһаань боложо, заримдаа үнеэдынь бэлшээриһээ үдэшэндөө бултандаа бусаагданагүй. Энэ ушарые хайшан гээд тайлбарилхаб?

Жэшээнь, манай шалгалта хэһэн үдэр Санномысскын фермын зургаан үнеэн бэлшээриһээ асарагдаагүй. Хэды шэнээн һүн алдагдааб? Иимэ байдалай түлөө хэн харюусахаб? Гэмтэй хүнүүдынь хэһээгдээ гү? Үгы.

Хүлэй совхозой Тарбагатайн фермын малай байрануудые Хандагайн леспромхозой коллектив заһабарилха, дулаалха ёһотой байгаа. Теэд тэдэнэр мүнөө Дээдэ-Тайлсын совхозой хонидой байра заһабарилна. Эдэнэр тэрэнээ хэжэ дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Тарбагатай руу ерэхэ юм.

—Шефүүдтэ найдаад һуунгүйгөөр хүлэйхид өөһэдынгөө хүсөөр малайнгаа байрануудыень бэлдэхэеэ ядаг юм? Энэ талаар совхозой директор В. Кузьмин зүбтэй шиидхэбэри дары абаха уялгатай. Һанаа амар байхаар саг һалаал! Ута намар болохо юм гэжэ найдангүйгөөр, ниитын адууһа малай үбэлжэлгэдэ эрид шууд бэлдэхэ хэрэгтэй.

Мүн Анаагай совхозой Буламай, Онинборскын һү һаалиин фермэнүүдэй байранууд мүнөө үшөөл бэлэн болгогдоогүй байһаар. Тус ажахын Буламай фермэдэ хүрэжэ ерэхэдэ, юумэниинь хуу задагай. Эндэ мүнөө жэлдэ мал үбэлжэхэ юм гээд хэлэхэнь бэрхэтэй. Юуб гэхэдэ, үүдэ сонхонуудынь, шаланьн, үһээнь шэнэлэн хэгдэхээр болонхой. Аяар 10 үүдэн табигдаха, шалын, үһээгэй нюрга модонууд һэльбэн шэнэлэгдэхэ ёһотой.

Энэ фермын малай байрануудые «Бурятскагропромстрой» нэгэдэлэй Хориин ажахынууд хоорондын нүүдэл-оньһожоруулагдамал колонныи коллектив заһабарилха аад, элдэбын шалтагаанаар тэрэнээ бүтээжэ шадаагүй.

ПМК-е хүтэлбэрилэгшэ П. Г. Рубцов таарамжатай хэмжээ абаха бээз гээд найдагдана.

Зүгөөр Буламай отделениие эрхилэгшэ Д-Ц. Дондоков ниитын адууһа малай үбэлжэлгэдэ һаналаа хүсэд табинагүй, дутуу дунданнуудые усадхахын тула болохотой хэмжээ абанагүй. Тэрэ мүнөө болотор шефүүдтэ найдаһаар.

Тиихэдэ энэ совхозой Онинборскын отделенидэ баригдаһан эбэртэ бодо малай үбэлэй байрада элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүдые Бурятскагропроммехмонтаж» нэгэдэлэй Хориин нүүдэл-оньһожоруулагдамал колонныи коллективэй хабсаргагшадай бригада хэжэ, һуулгажа үгэхэ уялгатай юм. Энэ уялгаяа тус ПМК-гай начальник Г. Ф. Плеханов хүсэд дүүргээдүй байһаар.

Районой Дээдэ-Тайлсын совхозой Доодо-Голой фермэ баһал муу бэлэдхэлтэйгээр үбэлжэлгэдэ хүрэжэ ерээ. Тугалнуудайнь байранууд үшөө дулаалагдаагүй, сонхонуудынь шэллэгдээгүй байһаар.

Энэ совхозой Доодо-Голой отделениин эхэ хонидой отарануудаар ябахада баһал дутуу дундануд дайралдаа. Хонидой, хурьгадай байранууд, хонишодой өөһэдынь гэрнүүд дулаалагдаашьегүй, заһабарилагдаашьегүй. Иимэ байдалтай байгаад, хайшан гээд үндэр амжалтануудые туйлахабди гэжэ совхозойхид һананаб? КПСС-эй Хориин райкомой, райгүйсэдкомой зүгһөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ табиха саг тулажа ерэнхэй.

Ю. БАЗАРЖАПОВ,
«Шэнэ Үдэ» газетын редакциин корреспондент.
Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ПРОФСОЮЗАЙ АЖАБАЙДАЛ

ХҮН БҮХЭНИИЕ ХАБААДУУЛХА

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада профкомой түрүүлэгшээр ажаллажа, социалис мүрысөө һайнаар эмхидхэхэдэ байгаа һаа, тэрэнэй хэды ехэ удхатай, сэгнэшэгүй эсүүлхы хүсэтэй байдагые бодотоор ойлгооб. Мүрысөөн хадаа колхознигуудай ажалай эдэбхи үсхэл бадаруулжа, дахажа байһан хэрэгэйнь түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлнэ. Юрэдөө, сээрһэн дээрэ бэшэ, харин бодотоор мүрысөөн эмхидхэжэ шадаад байгаа һаа, хүн бүхэн һайнаар хүдэлхэ оролдоно, шадаал һаа эрхим үрэ дүнгүүдые туйлажа, нүхэдһөө дутахагүй хүсэдэг байха юм. Ямар хүн мүрысөөндэ гээгдэжэ ябахаяа һанахаб?

Хүнүүдэй эдэбхи, түрүү зэргэдэ абаха эрмэлзэл бадаруулхын тула социалис мүрысөөн эмхидхэхэ шадабари тон шухала. Энээниие ехэ бодомжотойгоор хэхэ хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Бидэ малшадай дундахи мүрысөөнэй гурим жэлэй эхиндэ хараалдагбди. Харин газар ажалайхидайхиие хүдөө ажахын шухала кампани бүриин урда зохёодог байһабди. Тиихэдээ энэ жэлэй сагай уларил, ургаса, оньһон техникын хэр байһаниинь гэхэ мэтэ хараада абтадаг. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлдэ таряанай ургаса һайн байжа, комбайнернуудта ехэ даабари үгтэжэ, тэрэнэй үндэһөөр мүрысөөнэй гурим табигдаһан байгаа. Харин энэ жэлдэ ургаса нёдондонойхидоо хүрэхэгүй байжа, тэдэнэртэ багашаг даабари үгтэһэн байна.

Гадна механизаторнуудай ямар тарялан дээрэ хүдэлхэ байһыень баһал хараада абажа, 5000, 4000, 3000 центнер орооһо сохиһон комбайнернуудта мүнгэн шан, орооһон үгтэдэг байха юм. Иигэжэ муу газартай, ургасашье түлөөр тарялан дээрэ ажаллаһан комбайнернууд мүрысөөндэ баһал хабаадажа, урмашуулагдана ха юм. Энэ жэлэй таряа хуряалгада РСФСР-эй Верховно Соведэй депутат М. В. Перелыгинай тракторно-таряа хуряалгын комплекс шалгарһан байна. Коммунист И. Ф. Перелыгин, И. К. Афанасьев гэгшэдэй экипажнууд эрхим үрэ дүнгүүдые туйлаа. Колхознай гүрэндэ орооһо худалдаха түсэбөө үлүүлээ.

Тиихэдэ тарялан дээрэһээ ороһо зөөдэг жолоошод болон тракторнистнуудайшье дунда мүрысөөн эмхидхэгдээ. Эндэ автомашинын, тракторай хэды [illegible] ашаа тээхэ байһан хараада байна. Иигэжэ эдэ [illegible] тухэлэй трактор жолоододог А. И. Загузин аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаа. Социалис мүрысөөнэй гурим дүүргэһэн комбайнернууд, жолоошод мүнгэн шан абахаһаа гадна гурбан центнер орооһо абаһан байха юм. Үбһэ бэлэдхэгшэд үбһэ абаа.

Хүдөө ажахын иимэ шухала кампанинуудай үедэ эндэ хүдэлэгшэдэй салин хүлһэ социалис мүрысөөнэй гуримай ёһоор зохидоор тааруулан үгэхэ тон шухала. Энээнэй удха шанар жолоошодой ажал дээрэһээ элеэр харагдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоз ондоо тээһээ жолоошодые хэрэглэхээ болинхой. Бүхы хуряалгын хүдэлмэри өөһэдынгөө хүсөөр хэнэбди. Жолоошодтой урид хөөрэлдэжэ, мүрысөөнэй гурим зохёодогбди. Тиигэжэ тэдэнэр юунэй түлөө ажаллаха байһанаа һайн мэдэжэ, үнэн зүрхэнһөө оролдожо ажалладаг, хэрэгдэшье машинануудаа бэлэн байлгахые оролдодог.

Механизаторнуудай болон жолоошодой габшагай һайнаар ажаллаһанай ашаар силос дараха түсэб баһал үлүүлэгдээ. Мүн таряа хуряалгын үедэ комбайнернуудые түлишэ, тоһо-дохын материалнуудаар хангадаг хүнүүд, хүн зониие ажалдань зөөдэг жолоошод, эдеэ хоол шанагшад болон спецкорхүүд баһал мүрысөөндэ хабаадуулагдадаг гээшэ.

Малшадай мүрысөөнэй гурим жэлэй эхиндэ табигдадаг гэжэ хэлээ һэм. Жэшээнь, һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн һара, квартал бүри гаргагдажа байдаг. Эндэ һүнэй шанарта ехэ анхарал хандуулагдадаг юм. Һайн шанартай ехэ һү тушаагаа һаань, салин ехээр түлэгдэнэ. Туглашадаймнай һара бүри тугалайнгаа шэгнүүрые ехэ болгохые оролдоно.

Бүхы колхознигуудай жэлэй эхиндэ, хүдөө ажахын шухала кампанинуудай урда социалис уялгануудаа абадаг. Тэдэнь түсэбтэ даабаринуудһаа 10—15 процентээр ехэ байдаг юм. Олон ушарта социалис мүрысөөнэй гуримаар хараалагдаһанһаа дээгүүр уялганууд абтадаг. Жэшээнь, һү һаалиин нэгэдэхи фермын коллективтэ үбэлэй һарануудта үнеэн бүриһөө 1300 килограмм һү һааха даабари үгтэһэн байгаа. Харин олонхи һаалишадаймнай уялганууд энээнһээ дээгүүр һэн. Арбан табан һаалишадаймнай арбан гурбаниинь уялгануудаа үлүүлээ. Бэрхэ һаалишан П. А. Гнеушева найман һара соо үнеэн бүриһөө 1800 килограмм һү һааxаб гэһэн аад, тэрэнээ 2230 килограммда хүргэжэ шадаа.

Гэхэтэй хамта социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар бидэндэ дутуу дундануудшье үшөөл бии. Тиимэһээ колхозой правлени, партбюро, профком энэ хэрэгые нарихуулан һайжаруулхые сэг үргэлжэ оролдожо байдаг. Иланғаяа мүнөө бүхы ажабайдалдамнай шэнэ эрилтэнүүдэй табигдаад байһан үедэ энэ ехэ удха шанартай. Хүн бүхэниие мүрысөөндэ хабаадуулха, тэдэнэй эдэбхижүүлхэ, харюусалгые дээшэлүүлхэ шухалын шухала болоно ха юм. Районой малшадай дунда эмхидхэгдэһэн мүрысөөнэй гурим манай колхозой малшадта тааранагүй. Энээн тухай малшадтай нэгэнтэ бэшэ хэлэһэн, бэшэһэн байна. Тээд мүнөө болотор зохихо хэмжээн абтанагүй.

Районоймнай ажахынууд гурбан зоно болгогдожо хубаагданхай. Энэ ехэ зүб. Жэшээнь, Охин-Булагай совхоз манай колхоз хоёрой хоорондо ехэ илгаа бии. Энэ ойлгосотой. Тээд манай колхоз «Рассвет» колхоз хоёрой хоорондо ямар илгаа бии юм? Зэргэлээд байна ха юмбибди. Газарнайшье адли. Районой социалис мүрысөөнэй гурим соо «Рассвет» колхозой һаалишадта үнеэн бүриһөө 2100 килограмм һү һаахаар хараалагдана. Харин манай колхозойхид мүрысөөнэй гурим дүүргэхын тула үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һааха ёһотой. Энээн тухай малшадта юун гэжэ ойлгуулха, хэлэхэ болоно гээшэбибди? «Рассвет» колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 2200 килограмм һү һаагаа һаа, илажа гараха эрхэтэй. Энэ ушар манай һаалишадай урма зориг унагаана. Тэдэнэр үнеэн бүриһөө 2400 килограмм һаабал, түрүү һуурида гаража шадахагүй байна ха юм. Нэгэ бэлшээридэ малаа ядуулаад, хаяа хадхажа ажахуулаад, иимэ байдалтай байхамнай буруу.

Үшөө нэгэ хэлэхэ юумэн гэхэдэ, социалис мүрысөө эмхидхэхэдэ хаанашье үнэн сэхэ зарчим байлгаха тон хэрэгтэй. Түйлаһан амжалтын дүрдалха урмашуулха ехэ шухала. Манай колхоз хонидые үсөөнөөр үсхэбэрилдэг юм. Гэбэшье хонишодымнай һүүлэй жэлнүүдтэ муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлана. Байгша оной гүрэндөө ноохо тушааха түсэб 106 процент дүүргэгдээ. Тиихэдэ М. Ф. Чубаровой бригаданхид ноохо абаха түсэбөө холо үлүүлжэ, хурьгадаа дунда зэргээр 20 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээнь һалгаһан байна. Тиигэжэ һаяхан болоһон хонишодой районно суглаан дээрэ манай колхозой хонишод тухай, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн тухайнь нэгэшье үгэ дурдагдаагүй. Хонишодной энээндэ ехэл голхороо. Үсөөн хонитойшье һаа, хонишодоймнай бригада бүхэндэ районой бэшэшье ажахынуудай хонишодтол адли тоотой хонид даалгагданхай. Районой мүрысөөнэй гурим шэнэлэн хубилгахаар болоо гээд эдэ бүгэдэ гэршэлнэ.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор социалис мүрысөөнэй шэдитэ үүргые дээшэлүүлжэ, тэрэниие эмхидхэлгын шэнэ онол арганиудые нэбтэрүүлжэ, ажалша хүн бүхэниие эдэбхижүүлхэ гээшэ профсоюзай эмхиин гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ бидэ һайн ойлгонобди. Энэ асуудал мүнөө манай эмхинүүдтэ боложо байһан тоосоото һунгалтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

К. ТКАЧЕВА,
Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой профкомой түрүүлэгшэ.

XII ТАБАН ЖЭЛ: хурдадхалгын замаар

ГЭЭГДЭЛ[…] ГАРАХ[…] ХЭРЭГТ[…]

Яруунын районой «Победа», «Коммунизм» колхозууд бэе бэеһээ тиимэ холошье бэшэ юм. Эдэ ажахынуудай дүнгүүдыень абажа, зэргэсүүлэн харабал, ехэнхи юумээрээ тад ондоо байха. Тиигээдшье арбан хоёрдохи табан жэлэй эхиндэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр һэлгэгдээ. Мүнөө үнгэрһэн юһэн һарын дүнгүүдые зарим тэды согсолходо, һанамжалхаар юумэн бии.

— Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулан бидэ һү һааха жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ һаналтайбди. Ядахын сагта гүрэндэ һү худалдаха даабарияа бэелүүлхын түлөө оролдохо зорилготойбди,—гэжэ «Победа» колхозой түрүүлэгшэ Д. Б. Дамбаев мэдүүлээ бэлэй. Тиигээд саашань иигэжэ нэмэжэ хэлэбэ: — Энэ хадаа манай бүхы һаалишадай оролдолгоһоо дулдыдаха байна.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэ иигэжэ хэлэхэ дүүрэн үндэһэтэй. Юуб гэхэдэ, тус ажахы район соого түрүүлэн байгша оной августын 11-дэ һү һааха юһэн һарынгаа түсэбые дүүргэһэн габьяатай, Хангирай һүнэй фермын коллектив юһэн һарынгаа түсэбые бүри июлиин 24-дэ бэелүүлээ һэн. Һубаряагай һүнэй фермэ августын 19-дэ, үшөө таба хоноод байхада Эгэтын һүнэй фермынхид юһэн һарынгаа түсэб дүүргээ бэлэй.

Һү һааха гурбан кварталайнгаа даабариие 20 хоногоор уридшалан дүүргэхэ гээшэ олон юумэнһээ эхи үндэһэтэй. Тэдэнэй нэгэниинь гэхэдэ, 1985—1986 онуудай үбэлжэлгын үедэ һү һаалияа доошолуулаагүй ябадал болоно. Колхозой һаалишад үнгэрэгшэ оной октябрьһаа эхилээд байгша оной май һарые оруулалсан, найман һарын туршада, үнеэн бүриһөө 1200 килограмм, һү һааха социалис уялгатай аад, тэрэнээ байгша оной майн 4-дэ нэрэтэй солотойгоор бэелүүлһэн байгаа. Май һарын дүнгөөр эдэнэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1322 килограмм һү һааһан дээрэһээ район соогоо нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн.

Колхозой һаалишадай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ һаяхан Арадуудай Хани Барисаанай орденсор шагнагдаһан Х. М. Митыпова шалгаран гараба. Тэрэ үнгэрһэн һарын дүнгөөр 466 килограмм һү һааһан габьяатай. Һаалишад Г. Д. Будаева, Д. С. Нимбуева, Д. Г. Чимитдоржиева, Б. Ю. Намсараева гэгшэд август һарада һү абаха жэлэйнгээ түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэн байна. Түрүүшүүл байгша ондо бүхыдөө тус-тустаа 380 центнер һү һааха байһанаа байгша оной найман һарын турша соо тэдэнэр энэ үрэ дүнгөө туйлаа. Түрүү һаалишан Ханда Мижитовна Митыпова урда мэтэ эршэмтэйгээр ажаллажа, бүхы районойнгоо һаалишадай манлайе барин, шэнэ табан жэлые эхилһэн байна. Тэрэ зунай дүрбэн һара соо үнеэн бүриһөө 850 килограмм һү һааха гэһэн зорилгоёо үнгэрһэн сентябрь һарада бэелүүлбэ.

— Тэжээл буйлуулдаг цехүүдэ эртээнһээ бэлэдхэхэ гээшэ тон шухала болоод байна. Мүнөө тэжээлэй цехүүд хүдэлгэгдэнэгүй. Малдаа силос эдюулхэнь үшөөл эртэ. Бэлшээри муудаа. Гансал таряанай үлэгдэл дээрэ адуулха болоно. Сентябрь һара соо ургасын хуряагдажа дүүрэдүй байхада малаа бэлшээхэ газарнай олдоогүй. Эндэһээ һү һаалга колхоз дотор эрид доошолоо. Фермэ бүхэнэй хажууда ногоон конвейер ургуулха гээшэ энэ үедэ тон хэрэгтэй байна,—гэжэ ажахын ахамад зоотехник Д. Ц. Цыдыпов өөрынгөө һанамжа хэлэбэ.

«Коммунизм», «Победа» колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, колхознигууд энэ талаар гээгдэлдэ ородогоо хайшан гээд усадхаха тухайгаа тодорхой хэмжээнүүдые хараалхаар болоо. Эндэ эмхидхэлэй эдэбхи; үүсхэл хэрэгтэй гэжэ би өөртөө һананаб. Энэ асуудалые шиидхэжэ шадабал, тус ажахынууд намарайшье үедэ һү һаамаа доошолуулхагүй һэн. «Коммунизм» колхоздо хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй гэмээр һүнэй фермэнүүд нэгэдүүлэгдэһэн байгаа. Тусхай бэлэдхэлгүйгөөр, тэжээлэй асуудалые шиидхэнгүйгөөр нэгэ газарта 400 үнеэдые суглуулха гээшэ хайшаа юм? Иигэжэ Үльдэргын һаалишад арбан нэгэдэхи табан жэл соо түйлаһан амжалтаяа алдажа эхилээ. Харин Хангирай, Эгэтын, Һубаряагай һүнэй фермэнүүдые һууриһаань хүдэлгөөгүй, тэндэхи һаалишадые худхаа һэлгээгүй дээрэһээнь «Победа» колхозойхидой һү һаали һүүлэй жэлнүүдтэ нэгэ жэгдэдээ байгаа. Колхозой 26 һаалишадай 14-ниинь арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэһээ гадуур, үлүүлэн дүүргэһэн габьяатай. Энэ баримта бодото гэршэ боложо үгэнэ бэшэ аал? Тиихэдэнь Хуһан-Хушуунай, Түбэй, Углуугай һүнэй гурбан фермые нэгэдүүлһэн, худхаһан, заншалта бэлшээриһээнь холодхоһон «Коммунизм» колхозойхид һү һааляар хүршэнэрэйнгээ амжалтые түйлажа шадаагүй.

«Коммунизм» колхозой түрүүлэгшээр һаяхан һунгагдаһан Л. Д. Цыбикжапова урдань хэгдэһэн дутагдалые эрид шууд заһажа эхилбэ. Зунай туршада Хуһан-Хушуунай һүнэй фермые дахинаа эмхидхэжэ түбхинүүлээ.

«Победа», «Коммунизм» колхозууд мүнөө жэлдэ ноохо тушааха түсэбөө дүүргэһэн байха юм. Зүгөөр хоёр ажахын хонин ажалдахи дутагдал тухай хэлэхэ хэрэгтэй гээшэ ха. Ушарынь юуб гэхэдэ, хүршэ колхозууд үнгэрһэн табан жэлэй туршада аяар таба-табан мянган толгой хонидые үсөөрүүлжэрхөө. Үнгэрэгшэ хабар би хониной ноохо хайшалха асуудалаар хоёр түрүүлэгшэдэ

— түрүүн Дамбаевта, һүүлдэнь Цыбикжаповада ороһон хүнби. Түрүүлэгшэнэр хоорондоо үгөө нэгэдээд һууһан мэтэ: «Хонидойнгоо ноохо 10—12 үдэр соо хайшалдаг зомди»,—гэжэ харюусаба. Мүнөө зун «Победа» колхоз 10 мянган, «Коммунизм» колхоз 14 мянган шахуу хониной ноохо хайшалаа. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхиндэ тус тустаа 15 мянган, 19 мянган хони хайшалдаг байһан колхозуудай энэ хүрэтэрөө хонидойнгоо тоо толгойе үсөөрүүлһэн байха юм. Үсөөн хонидой ноохо түргөөр хайшалагдангүй яаха һэм? Зүбөөрөөл түргөөр хайшалагдаха ёһотой. Гэхэтэй хамта шэнэ табан жэлдэ үсөөрүүлэгдэһэн хониной тоо толгойе дахин хүсэлдүүлхэ го-

ДҮРБЭН МЯНГЫЕ ДАБАМААР

Он жэлнүүдэй ошохо гээшэнь түргэншье байна даа. Һаяхан болоһон шэнгеэр һанагдана. Байгша оной эхиндэ ажахымнай һаалишад социалис уялгануудаа, түсэбтэ даабаринуудаа абажа байхадаа, үнгэрһэн жэлэйнгээ дүнгүүдые заатагүй дабахаар хараалаа һэн. Би нёдондо үнеэн бүриһөө 3836 килограмм һү һаагаа бэлэйб. Тиихэдэ бүхы бии байһан арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дүрбэн мянганай дабаанда гараха гэһэн үндэр социалис уялга абаһан хүмби.

Юушье мэдээгүй байтарнай 9 һара үнгэршэбэ. Энэ үнгэрһэн хугасаа соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3240 килограмм һү һаажа амжабаб. [illegible]элэй дүүрэтэр үшөө гур[illegible]н һара шахуу үлэбэ. Үлэг[illegible] кварталай туршада үнеэн [illegible]риһөө 770 килограмм һү [illegible]агаа һаамни, уялгамни дүүр[illegible]гдэхэ байна. Энэ зорилго [illegible]элүүлхэнь тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ даа. Зүгөөр тэрэнээ бэелүүлхын тулада оролдохо гээшэ минии нангин уялга мүн.

Саашань өөрынгөө, мүн манай Улаан Горхоной һү һаалиин фермын коллективэй ажал хэрэг тухайнь хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Минии бүлэгэй 18 үнеэд бултандаа нэгэ адли наһатай, ашаг шэмээрээшье адлирхуу мал юм. Би мүнөө 18 үнеэдһээ 16 тугал абаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ байнаб. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 4 тугал абтаха байна. Тиихэдээ бүхыдөө 22 тугал абаһан болохоб. Энэ амжалтада совхоздоо олон жэлэй хугасаа соо техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлдэг дүй дүршэлөөр баян В. Ш. Баторовай оруулһан хубита нилээд ехэ.

Манай фермын коллектив 16 һаалишадһаа бүридэдэг. Мал адуулагшадтайгаа, тэжээл буйлуулагшадтайгаа хамта хори гаран хүн болодогбди. Коллектив соомнай 4 коммунистһаа бүридэһэн партийна бүлэг хүдэлдэг. Энэ бүлэг ажалай эмхидхэлые болон бусад бүхы асуудалнуудые шиидхэн ударидадаг байха юм. Манда һаяхан тоосоото-һунгалтын суглаан боложо үнгэрөө. Партийна бүлэгые даагшаар С. Н. Сыденова һунгагдаһан байна. Суглаан дээрэ партиин XXVII съездын, мүн КПСС-эй ЦК-гэй июниин (1986 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые баримталан хүдэлхэ тушаа шанга хөөрэлдөөн болоо. Ажал хүдэлмэридөө эрхим түйлалтануудые харуул-[illegible]

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала һалбари

хын тула ажалай ёһо журам наринаар сахиха, ажалдаа харюусалгатайгаар хандаха хэрэгтэй гээшэ ааб даа. Энэ талаар дурадхалнууд, һанамжанууд хэлэгдээ. Мүн бии байгаа дутуу дундануудаа усадхаха хэмжээнүүд хараалагдаба. Энэ суглаан фермын гэшүүн бүхэнэй урдахи зорилгые тон эли тодоор харуулжа үгөө.

Манай фермын коллективтэ үндэр дүнгүүдые түйлаха арга боломжо бии. Бидэ малай үбэлжэлгэдэ түгэс бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерэбэбди. Байра байдалнай һайнаар түхеэрэгдээ. Һаамхай үнеэдээ сентябриин 10-һаа хойшо үбэлэйнь байрада оруулаанхайбди. Мүнөө мал үдэр соо хэршэгдэһэн һолоомо, талха таряанай зүйл, бурдууг эдижэ байнхай. Тэрэнэй хажуугаар үнеэн бүхэндэ 20 килограмм хүрэтэр куузику хэрэглэгдэжэ үгтэнэ. Иигэжэ үнеэдээ эдеэлүүлһэнэй ашаар фермэрээ нёдондонойхидо орходоо ехэ һү һаанабди. Би өөрөө мүнөө даалгагдаһан үнеэдһөө үдэр соо 200 килограмм һү һаанаб. Үшөөшье ехэ һү һааха арга боломжотойбди. Тиимэһээ бидэ һаяын сагта тэжээлэйнгээ рационие бүри ондоо болгон хубилгахаар хараалнабди.

Һү һаамаа дээшэлүүлхын тула үдэр бүхэндэ шанга тэмсэл ябуулха хэрэгтэй. Энэ үрэ дүн нэн түрүүн үдэр бүриин ажалай гуримые наринаар сахиһанһаа, үнеэдээ һайнаар харууһалһанһаа, эдеэлүүлһэнһээ сэхэ дулдыдаха байна. Мүн бэшэшье олон зүйлнүүд нүлөөлхэ ёһотой.

Үдэрэй гуримые наринаар сахиха гээшэ тон шухала гэжэ һанагшаб, тэрэниие саг соонь бэелүүлхын тулада оролдогшоб. Үглөө бүхэндэ 6 часта үнеэдээ һаажа эхилхэшэ. Нэгэ сагта ажалдаа ерэхэдэшни, үнеэдшни мөөрэлдэн угтаха.

Саашань юун тухай хэлэхэб гэхэдэ, түрэхэ үнеэдээ һайнаар харууһалха, зүбөөр эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Манай фермэдэ мүнөө 15—16 үнеэдые нэгэ доро түрүүлхэ бокс баригдажа [illegible]

дэ һарын туршада харууһалагдаад, түбэй һүнэй фермын дэргэдэхи тугалай оньһожоруулагдамал шэнэ байрада эльгээгдэхэ байна. Залуу малай байранууд һайнаар түхеэрэгдэнхэй. Энээн тушаа һанаагаа зоболтогүй. Харин үнеэдэймнай байрань хуушаранхай. Бидэ бүхы ажалаа бар хүсөөрөө бүтээдэгбди: оньһон түхеэрэлгэ гэжэ юумэн эндэмнай үгы.

Ерэхэ жэлһээ манда һүнэй шэнэ комплексын байра түхеэрэгдэжэ эхилхэнь. Тиихэдээ ажалнай хүнгэдхэнь гээшэ. Бултандамнай хүдэлхэдэ, урматайшье болохонь.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, зоотехнэргэжэлтэд мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэдэ тон ехэ анхаралаа хандуулжа байдаг. Эдэнэрэй һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар һаалишадай дунда аша үрэтэй социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэг. Энэ мүрысөөн мал үйлэдбэрилгые һайжаруулгада, залуу малые зүбөөр түлжүүлгэдэ, үбэлэй тэжээл зүбөөр хэрэглэлгэдэ, һү һаали дээшэлүүлгэдэ, ажалай журам һайжаруулгада, үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин өөрын үнэ сэнгые доошолуулгада ехэ нүлөөтэй. Тиимэһээ бидэ хоорондоо мүрысэн ажалладагбди. Би эрхим һаалишан Е. Л. Сагалуевае социалис мүрысөөндэ уринхайб. Мүнөө Елизавета Лыксыреновна гурбан мянганай хилэдэ дүтэлэнхэй.

Байгша ондо манай совхоздо үнеэн бүриһөө 3 мянган килограмм һү һааха һаалишад ехэл олон. Жэшээлхэдэ, Р. А. Пархаева, Е. Л. Сагалуева, Х. Л. Сымбелова, Г. С. Тыкшеева болон бусад энэ хилые дабаха аргатай.

Арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлые эрхим дүнгүүдтэйгээр түгэсхэхэ, 1987 оноие үшөө үндэр дүнгүүдтэйгээр эхилхэ арга боломжонууд манда бии гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Юуб гэхэдэ, манай совхоз нёдондонойхидоо орходоо 3 мянган центнерээр ехэ үбһэ бэлэдхээ. Тэжээлдэ оруулагдаха талха таряаншье хүсэд хүрэхөөр үгтэхэ байна. Байра байдалнай һайн. Гансал һайнаар хүдэлхэ, үбэлэй һаранудта һү һаамаа дээшэлүүлхэ аргатайбди. Үнеэн бүриһөө 4 мянган килограмм һү һааха, абаһан уялгаяа дүүргэхын тула оролдолгоо хүсэлдүүлхэ [illegible]

Г. БАНДЕЕВ,
Саяаной совхозой һаалишан.
Түнхэн.

Дүй дүршэлөөр баян В. В. Семенова (зураг дээрэ), Ажалай Улаан Тугай орденто Зүүн-Сибириин түмэр замай дохёогой болон хэлхээ холбооной Улаан-Үдын дистанциин заһабарилгын-технологическа участогта хүдэлдэг юм. Валентина Васильевна түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид, дүрбэн жэлэй туршада дүүргэһэн байна. Тэрэнэй үбсүүндэ Ажалай Алдар Солын III шатын орден ялардаг. Тэрэ [illegible] шэнитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

В. ПЛУТТЫН фото.

СОВЕТ ОРОН дотор

ШЭТЫН ОБЛАСТЬ. Краснокаменска районой Карл Марксын нэрэмжэтэ гүрэнэй үүлтэртэ заводто харууһалагдадаг хонид холуур суурхадаг. Эндэһээ Сибирь болон Алас-Дурнын хүршэ областьнуудай, Монголой энэ районда дүтэ аймагуудай ажахынууд дуратайгаар худалдан абана. Нютагай үүлтэрэй хонидые австралийска хонидтой холихо талаар селекцнонно хүдэлмэрине нэтэрүүгээр ябуулһанайнгаа ашаар эндэхи хонишод шэнэ үүлтэрэй хонидой түл дүрбэдэхиеэ абаба. Буд нэхэлгын промышленностиин эрилтэдэ хүрэмэ һайн шанартай 5 килограмм ноһон хонин бүриһөө абтана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) госплемзаводой ахамад зоотехник Л. Золотилин, Эрхүүгэй хүдөө ажахын институдай доцент А. Арсентьев, племзаводой ахамад ветврач И. Климов Эрхүүгэй область руу эльгээгдэхэ хонидые шэлэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУЛЬДОЗЕРОЙ ОРОНДО — РОТОР

ЭКИБАСТУЗ (Павлодарска область). Экибастузай нэгэдэхи ГРЭС-эй коллективэй үбэлэй һаранудта жэгдэ һайнаар хүдэлхэдэнь, ороной эгээ түрүүшын ашаа тээхэ роторно машина туһалха байна. Час соо 2,5 мянган тонно нүүрһэ ашаха хүсэтэй агрегат һаяхан ашаглалгада оруулагдаа. Тэрэниие туршаха үедэ ерэхэ жэлэй үбэлдэ зорюулагдан, нилээд ехэ түлишэ нөөсэлэгдэһэн юм. Түлишын зөөгдэхэеэ болиһон ушартаа станци нэгэ хахад һарын туршада хүдэлжэ шадаха байна.

Энэ машина нүүрһэ гансашье ашажа, буулгажа шадаха бэшэ, харин илгаха шадалтай. Хэрэгтэй болоо һаа, түлишэ энергоблогуудта дамжуулха аргатай.

Днепропетровскын машина бүтээгшэдэй Казахстанай энергетигүүдтэй хамта зохёон бүтээһэн агрегат 15 дизельнэ бульдозерой орондо хүдэлдэг болоо.

МУРМАНСКЫН 70 ЖЭЛ

МУРМАНСК. Холын Хойто зүгэй эгээл томо хото болохо Мурманскда 70 жэл гүйсэбэ. Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ Кольско тохойн эрье дээрэ байгуулагдаһан энэ хото Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ Холын Хойто зүгтэхи Совет гүрэнэй бата хэрэм болоһон юм. 41 оной намар эндэ дайсан зогсоогдоо.

Үндэр шагналнуудаар— Ленинэй орденоор ба «Алтан Одон» медаляар, Ажалай Улаан Тугай болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи шатын орденуудаар Мурманскын ажалай болон дайшалхы баатаршалга тэмдэглэгдэнхэй. Шэнэ, арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлдэшье эндэхи хүнүүд габшагай һайнаар ажаллана. Холын промышленность загаһанай продукци үйлэдбэрилхэ 9 һарын даабарие үлүүлэн дүүргэв. Арктикада болон уласхоорондын маршрудаар арадай ажахын ашаа зөөхэ түсэбүүдые морягууд амжалтатайгаар дүүргэнэ. Гэр байра ашаглалгада оруулха түсэб бэелүүлэгдээ.

Олон жэлнүүдэй туршада тэрэ ороной загаһанай промышленностиин түбүүдэй нэгэниинь байгаа. Мүнөө тэрэ хоёрдохёо мүндэлжэ байнхай. Энэнь баһал далайтай холбоотой. Ушарынь гэбэл, совет ороной хойто далайнуудай байгаалиин баялигуудые шэнжэлэн ашаглаха бааза байгуулагдана. Эндэхи тохойн рейд дээрэ загаһа барилгын ба транспортна судналуудай дунда үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүд харагдадаг болонхой. Эсэгэ ороной заводуудта, хүршэ Финляндиин верфинүүдтэ тэдэниие баридаг. Шэнэ һалбариин хүгжөөгдэхэдэ эндэ барилга ехээр хэгдэнэ. Нефть болон газ олзоборилогшодой ажаһууха бүхэли микрорайон Лавна голой эрье дээрэ баригдажа эхилээ, үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүдые хангаха бааза байгуулагдана.

ЗАЛУУ БҮЛЫН АЗА ТАЛААН

Тюменскэ областиин Викторовко тосхондо ажаһуудаг «Сибиряк» совхозой хүдэлмэрилэгшэд — залуу үбгэ һамган Жолудевтониие хоморой олзо хүлеэжэ байба. Һая баригһан гэрэйнгээ газаа погреб барижа байгаад, алтан монедүүдтэй арһан туулмаг тэдэнэр олоһон байгаа.

Тэдэнь хаанта засагай үедэ 1897—1890 онуудта хэбтэ сохигдоһон 5-һаа 15 түхэриг хүрэтэр сэнтэй монетэнүүд байшоо. Олоһон алтаяа гүрэндэ тушаагаад, Жолудевтон хэдэн мянган түхэриг шан абаа. Тэрэнь хүнгэн машина худалдажа абахадань хүрэхэ юм.

ШЭНЭ ҮЙЛЭДБЭРИ ЭМХИДХЭГДЭБЭ

УССР-эй Госснабай областной территориальна управлениин эмхидхэһэн шэнэ үйлэдбэри «Запорожсталь» комбинадай түмэрэй прокадай үлөөдэһэ болбосоруулха зорилготой юм.

Һайн эзэн эхэнэрэй гэр соохидол, цэхтэнь гуримтай. Ахалагша мастер Л. Кочевая тус цехые хүтэлбэрилнэ.

— Областной агропромой шухала захилые дүүргэжэ байнабди,— гэжэ Людмила Ивановна хэлэнэ.— Олохон ажахынуудта нимгэн түмэр хаб-

[БУРЯ]ДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

данагүй гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Архидалгаһаа һэргылхэ худэлмэри хүн зоной дунда муугаар ябуулагдана. Һүүлэй үедэ тус министерство архидалгатай тэмсэлээ һуладуулаа. Архи ууг-шадай зүгһөө гэмтэ ябадал гаргаха ушарнууд үсөөрнэгүй. Байгша ондо гэмтэ ябадал гаргагшадай хахадынь архидаһан байба бшуу.

Республика соо харгын усалда орохо ябадал үсөөрнэгүй.

Архидалгатай тэмсэл ябуулха тушаа хуули хазагайруулһанай түлөө яла гүйсэд түлэгдэнэгүй. Яла түлэхэ болоһон хүнүүдэй 15 процентнь тэрэнээ түлөөгүй ябаһаар зандаа. Дотоодын хэрэгүүдэй органуудай архидаһан хүнүүд тухай материалнуудые эльгээхэдэнь, оройдоо 65,8 процентдэнь харюу абтаад байна.

Харуулай албанай худэлмэри муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын ПОШ-ой хажууда байха ёһотой милициин постын дежурнанууд Леднев, Дугаров, Журавлёв гэгшэд октябриин 3-да 1,5 час хожомдожо ерэһэн байгаа. Тэдэнэр 8 минута байгаад, хайшаашьеб баһа ябашоо. Милиционернүүд Полынцев, Петухов, гэгшэд мүн лэ постнуудаа орхиһон байба.

Министерствын харюусалгата худэлмэрилэгшэд шалгалтануудые хайша хэрэгээр үнгэргэнэ. ГАИ-гай худэлмэрилэгшэд жолоошодой дунда журам бэхижүүлхэ талаар худэлмэриеэ һулаар ябуулна. Байгша оной 9 һарын туршада һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан 7 мянга гаран хүн баригдаа. Энэ хэрэгтэ арадай дружиннигууд үсөөнөөр хабаадуулагдана.

Хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй дунда архидаха ушарнуудтай тэмсэл милициин худэлмэрилэгшэд хангалтагүйгөөр ябуулна.

Дотоодын хэрэгүүдэй органууд медицинын, арадай гэгээрэлэй, худалдаа наймаанай эмхинүүдтэй, ажалша коллективүүдтэй нягта холбоо байгуулаагүй байһаар.

Архиһаа аргалха худэлмэриие элүүрые хамгаалгын министерство һайнаар эмхидхээгүй гэжэ тэмдэглэгдээ. Зарим дотоодын хэрэгүүдэй таһагууд архиншадтай шангаа тэмсэл ябуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Иволгын районой дотоодын хэрэгүүдэй таһагта 7 архиншан 5—6 дахин һогтуугаар милицидэ абаашагдабашье, нэгэшье дахин яла түлөөгүй.

Архидалга ба алкоголизмтай тэмсэл ябуулдаг албанай хүтэлбэрилэгшэд, районуудай дотоодын хэрэгүүдэй таһагуудай начальнигууд тус асуудалаар министерствын коллегиин заседани дээрэ нэгэшье дахин һаань тоосоогүй.

Архиһаа аргалдаг профилакторидо гурим ба журам һайнаар сахигданагүй гэжэ шалгалтаар элирүүлэгдээ.

Дотоодын хэрэгүүдэй министерство кадрнуудые шэлэн абаха, хүмүүжүүлхэ талаар худэлмэридэ анхарал баглаа хандуулна. Милициин худэлмэришэдэй зүгһөө ажалай журам эбдэхэ ушарнууд дэйралдаһаар байна ха юм.

Заседани дээрэ республикын прокуророй орлогшо Б. С. Цыганков, элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо К. Ж. Малаков, Улаан-Үдын городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. К. Агалов болон бусад үгэ хэлэһэн байна. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум эдэ бүхы дутагдалнуудаа ойрын саг[т]а усадхажа, 1987 оной мартын 1-дэ дүүргэлтэ тухайгаа тоосохыень республикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствые уялгалһан тогтоол баталан абаба.

Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ ажалша коллективүүдэй суглаанууд дээрэ, эрхэтэдэй ажаһуудаг газартань Тарбагатайн болон Октябрьска районуудай арадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай, тэдэнэй таһагуудай, депутадуудай тоосоонуудай хэр зэргэ үнгэргэгдэдэг байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар арадай депутадуудай Октябрьска районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Н. П. Быков**, Тарбагатайн районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **А. М. Алексеев** гэгшэд тоособо.

Улаан-Үдын Октябрьска, Тарбагатайн районуудай арадай депутадуудай Соведүүд КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажал ябуулгынгаа түхэл маяг болон онол аргануудые нарижуулан, һайжаруулхын арад зонтой холбоогоо бэхижүүлхын, районойнгоо экономическа болон социальна хүгжэлтые хурдадхалга хангахын түлөө эдэбхитэй худэлмэри ябуулна гэжэ Республикын Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэбэ.

Улаан-Үдын Октябрьска районно Совет сэрынгээ худэлмэри тухай хүн зондоо ходо мэдээсэжэ байдаг заншалтай болонхой. Ажалша коллективүүдэй урда, эрхэтэдэй ажаһуудаг газартань Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд, депутадуудай бүлэгүүд болон постнуудай хүтэлбэрилэгшэд, гүйсэдкомой таһагуудай худэлмэрилэгшэд хэжэ байһан худэлмэри тухайгаа тоосодог байна. Районно Соведэй гүйсэдком депутадуудтаа туһаламжа болгон, мэдээсэлэй материал бэлдэжэ үгэнэ, «Депутадуудай үдэрнүүдые» үнгэргэнэ. Гэхэтэй хамта Октябрьска, Тарбагатайн районуудай арадай депутадуудай Соведүүд КПСС-эй XXVII съездын, удаадахи Пленумүүдэй эрилтэнүүдэй үндэһөөр ажал хэрэгээ шэнэдхэн хубилгаха худэлмэриеэ унжагайруулна.

Эрхэтэдэй ажаһуудаг газарта депутадууд үсөөнөөр тоосоно. Районно Соведүүд саг үргэлжын комиссинууд болон депутадуудай бүлэгүүдэй худэлмэри тухай хүн зондо багаар мэдээсэнэ. Тарбагатайн районно Соведэй гүйсэдком ба тэрэнэй таһагуудай худэлмэрилэгшэд байгша ондо нэгэшье дахин ажалшадай урда тоосоогүй.

Соведүүдэй сессинүүд дээрэ депутадууд хубиин тоосоо хэнэгүй, депутадуудай асуулта хэхэ гурим хэрэглэгдэнэгүй. Сессинүүд болон суглаанууд дээрэ депутадуудай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтанууд ба дурадхалнууд тушаа абтадаг хэмжээнүүд тухай мэдээсэгдэнэгүй.

Тус районуудай нютагай Соведүүд ажалша коллективүүдтэй нягта холбоо байгуулаагүй байһаар.

Республикын Верховно Соведэй Президиум зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар тогтоол батлан абажа, эдэ дутагдалнуудаа усадхахыень уялгалба.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ бусадшье асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **А. А. Бадиев** зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар үгэ хэлээ.

ХЭРЭН ТОСХОНОЙ (ТҮНХЭН) ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ ТАҺАГАЙ ТЕЛЕГРАФНА ЦЕХТЭ 7 ТЕЛЕГРАФИСТНАР ҮДЭР ҺҮНИГҮЙ ХҮДЭЛДЭГ. БРИГАДИРЫНЬ—ГАЛИНА МИХАЙЛОВНА ЛУЧАГОВА. ТЕЛЕГРАФИСТНУУДАЙ ДУНДА АЖАЛАЙ ВЕТЕРАНУУД ОЛОН. ЭДЭМНАЙ ХЭД БЭ ГЭБЭЛ, ЛЮДМИЛА АЛЕКСАНДРОВНА ВОРОНИНА, ЛЮДМИЛА АРТЕМЬЕВНА БУТАКОВА БОЛОНО. ТЭДЭНЭР КОЛЛЕКТИВТЭЭ ХҮНДЭТЭЙ, НИИТЫН АЖАБАЙДАЛДА ЭДЭБХИТЭЙ ХАБААДАДАГ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: телеграфист **Л. А. ВОРОНИНА.**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАСС • АПН

[...]ЭЛ НАЙДАЛТАЙГААР ХҮЛЕЭНЭ

СССР-эй болон США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга элирүүлэн харуулха зэргэтэй гэжэ Венгриин «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ.

ТОКИО. Амгалан тайбан байдалай түлхюурнүүдые гартаа барижа байһан хоёр оронoй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо буу зэбсэгүүдые хуряалгын, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хиналгын асуудалнуудаар үнэн сэхэ хөөрэлдөөнүүдэй үнгэргэгдэхэ байһан ушар баримта онсо удха шанартай байна гэжэ Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр Тадаси Куранари мэдүүлээ. Парламентын дээдэ палатын гадаадын хэрэгүүдэй талаар комисси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Рейкьявигта болохо уулзалгаар Токио ехэтэ һонирхожо байна гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, хөөрэлдөөнүүдэй амжалтатай һайнаар үнгэржэ, тодорхой үрэ дүнгүүдые үгэхэ хүсэлэнтэйгөөр Вашингтондо хандаа һэмди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

КАНБЕРРЭ. Ядерна буу зэбсэгүүдые хорооходо асуудалаар Советскэ Союзай болон Америкын Холбоото Штадуудай хоорондо үгэсэ ойлголсолгонууд туйлагдаха аабза гэжэ найдажа байһанаа Австралиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Уильям Хэйден Австралиин «Буллетин» журналда интервью үгэхэдөө мэдүүлээ.

СОФИ. Совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөн хоёр оронoй хоорондохи харилсаае һайжаруулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар бодото алхамуудые бэелүүлхэ, мүнөө үеын эгээл шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ амжалта туйлаха арга олгохо байха гэжэ Болгариин «Отечествен фронт» газетэ бэшэнэ.

БОНН. Рейкьявигта болохо уулзалга дээрэ тодорхой үрэ дүнгүүдэй туйлагдахын түлөө тэмсэнэбди гэжэ Германиин социал-демократическа партиин түрүүлэгшэ Вилли Брандт хэлэбэ. Хоёр оронoй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондохи хөөрэлдөөнүүд буу зэбсэгүүдые хизаарлаха талаар тодорхой алхам хэхэ арга олгохо бэзэ гэжэ найдажа байһанаа бүд нэхэлгын ба оёдолой промышленностиин хүтэлбэрилэгшэдэй съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

КОПЕНГАГЕН. Совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга мүнөө хүн түрэлтэнэй урда табигдаһан эгээл орёо шухала асуудалые — буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, ядерна дайе сараха асуудалые шиидхэлгэдэ тодорхой үрэ дүн үгэхэ бэзэ гэжэ дэлхэйн арадууд хүлеэнэ. Эб найрамдалай уласхоорондын жэлдэ зорюулагдаһан бүхэдэлхэйн конгрессые эмхидхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Хермуд Ланнунгын мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

[...]ХЫ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

[...] түлхисэ үгэхэ байха гээд этигэн найдажа байһанаа элдэб хараа шэглэлтэй оронуудай делегацинуудые толгойлогшонор үгэ хэлэхэдээ онсолон зааба.

Уласхоорондын эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангаха тухай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ талаар бусад социалис гүрэнүүдтэй хамта Советскэ Союзай оруулһан дурадхал үргэнөөр дэмжэгдээ. Советскэ Союзай ядерна буу зэбсэг туршалгые нэгэ талаһаа болюулһан ушарые олон гүрэнүүдэй дэмжэхыень тэрэ уряалба. Ядерна буу зэбсэг туршалгануудые бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хорихо тухай асуудалай юрэнхы хөөрэлдөөнүүд дээрэ халуунаар һайшаагдаһаниинь урма баяр түрүүлнэ. Иимэ хэлсээ дары түргөөр баталха гээшэ буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар абтаһан бодото хэмжээнүүдэй дунда гол һуури эзэлнэ. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай, мүн Швециин, Индиин, Австриин, Сириин, Бутанай бусад олон арбаад гүрэнүүдэй толгойлогшонэрой мэдүүлгэ дотор хэлэгдэбэ.

Генеральна Ассамблейн пленарна заседанинууд дээрэ, комитедүүдтэ зүблэхэ зүйлэй тодорхой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ захалба.

ХАДАГАЙ

Пищевая, 13. Иимэ адресаар ошоо һаа, Улаан-Үдын 12-дохи дунда һургуулида хүрэхэт. Һургуули хэмжээгээрээ тиимэшье томо бэшэ, 400-гаад һурагшадтай. Гадаахи участогынь тон соморхон — он жэлнүүдэй ошохо тума ербын бодожо байһан байшан гэрнүүд хэдэн тээһээнь хашажархёо бшуу. Һургуулиин дэргэдэхи участогай, клэнгаа спортивна комплексын нилээд хашуу, ядуу байдалда оронхойе адаглан ойлгомоор һэн.

— Анхандаа газаахи талмаймнай тиимэшье ехэ бэшэ һэн. Энээнһээ үлүүдэ һанаашархаашьегүй байгаабди. Гэбэшье горгүйсэдкомой УКС мяха-консервын комбинадай мэдэлэй байрын гэр барихадаа, спортивна талмайн түмэр хорёо нэгэ талаһаань һандаагаад орхижорхёо. Спортивна снарядууд эбдэрээ. Горгүйсэдкомдо хандахадамнай, «Бурятскмясоагропром» нэгэдэлэй барилгын талаар директорэй орлогшодо хандахыемнай заагаа һэн. Тэдэнэр заһажа үгэхэбди гэжэ үгэеэ үгэһэн аад, мүнөө болотор үгы,—гэжэ һургуулиин классһаа гадуур худэлмэри ябуулдаг завуч Г. П. Викулина шүүмжэлхы ажаглалтаяа нэн түрүүн хэлэбэ.

«Бүхы һайн юумэ — үхибүүдтэ...». Ажабайдалаймнай хүули мэтэ болоһон эдэ үгэнүүд үе үе болоод мартагдашана гү? Эндэхи һурагшад спортивна талмайгаа ехэтэ харууһалдаг, түбхинэнги байлгадаг, комплексынгоо ёһотойл эзэд юм. Теэд барилгашадай ерээд, хайша хэрэг, газарынь һэндэлэд, хорёоснь эмдээд, орхижорхиходонь гомдолтой байнгүй яахаб? Эндэ ежалда дуратайгаар хүмүүжүүлгын һайн һайхан заншал тогтонижонхой. Зунай туршада заһабарилга-үйлэдбэриин бригада һургуулида худэлжэ гараа. Дүршэлтэй, үнинэй багша Н. Н. Шитина тус бригадые хүтэлбэрилээ. Спортивна комплексын заһабарилга дээрэ физкультурын багша Е. М. Сафонов түрүүтэй бригада худэлөө.

— Барилгын һүүлээр үлэһэн шорой шохой, түмэр түдэгэ гэхэ мэтые суглуулжа, талмайн захаар һэндээгдэһэн газар тэгшэлээбди. Хашаа хорео дууһан шэрдэгдээ, хэдэн снаряд тодхогдоо. 10-дахи классай һурагшад Баир Аюшеев, Түмэн Цыдыпов, Сергей Лебедев, Арсалан Дугданов.

ЭБДЭҺЭНЭЭ ХЭЗЭЭ ЗАҺАХАБ?

Борис Куликов гэгшэд эрхим спортсменүүд. Тиимэһээл заһабарилгада илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадаа. Һурагшадай хүсөөр болбосон түхэлтэй байдаг энэ талмайн нэгэ талые һандаргаад, хайша хэрэг хаяжархиһаниинь гомдолтой байна,— гэжэ физкультурын багша хөөрөө һэн.

Үхибүүдэй худэлмэриие хүндэлжэ, унагааһанаа бодхоожо, эбдэрһэниие—заһаха гэһэн тон юрын лэ зорилго табигдаһан байгаа. Теэд нэгэдэлэй барилгын талаар директорэй орлогшо В. В. Дунаев һургуулиин зүгһөө табигдаһан эрилтэ тушаа хэмһээ үлүү бодомжолһоор хаш.

— Энээгээр хамаг голхоролнай дүүрэнэгүй. Дүтэхэнэ, 14-дэхи автобусой «Рынок» гэдэг зогсоолтын хажууда архи наймаалдаг могазин худэлдэг. Манда ехэ һаадшье хэхэгүй һэн гэбзэ, теэд үе-үе болоод лэ газаагуураа архиин хооһон шэл суглуулха баатай болонобди. Багашуул забһарлалай үедэ наадажа байгаад, нэгэ харахадаш, хооһон шэл кишэ тиишэнь хэнгирган мухарюулжа байдаг. Ахалагша классуудайхид илангаяа голхоржо, «Яаһан амар заягүй архиншад гээшэб» гэлдэнэ. Энэ ушарта ямар хэмжээн абтаха байна гээшэб?—гэжэ һургуулиин ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Лариса Хлебодарова, һурагшадай комитедэй түрүүлэгшэ Света Леонова гэгшэд үрдилдэн хэлээ бэлэй.

— Барилганууд тушаа хэлэбэл, һургуулиимнай бүри түрихэ болоо юм һаань, яалтайб? Шэнэ гэр барибал, уһа дамжуулдаг түхеэрэлгэ, кабель татаха гээд лэ газарыемнай, спортивна талмай шадарыемнай гамгүй һэндээжэ, малтажа хаяхал. «Бурятскмясоагропром» нэгэдэлэй барилга-хабсаралгын управлениинхид проект баталхадаа, һургуулиие хараада абаха ёһотой. Харин мүнөө эмдэһэнээ заһахыень дахин һануулмаар,— гэжэ Е. М. Сафонов тобшолоо бэлэй.

Энэ һанамжыень буримүүһэн дэмжээд, «Бурятскмясоагропром» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хандажа, харюуень хүлеэе.

Г. ДАШЕЕВА,
манай корр.

Ив. ОЧОРОН

ХЭН ЗЭМЭТЭЙБ?

(Журналистын дэбтэрһээ)

Журналист Ив. Очорон табдахи онуудай һүүл багаар, жарадахи онуудай эхээр Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын орган болохо «Дзержинец» газетын редактороор худэлһэн юм. Тиихэдээ милициин худэлмэрилэгшэдэй, мүрдэгшэдэй, юристнүүдэй ажалай онсо [illegible] дүтэ танилсаһан, тэдэнтэй хамта нэгэтэ бэшэ оперативна даабаринуудые дүүргэлсэжэ хабаадалсаһан юм. [illegible]

Архидалга ба алкоголизмтай тэмсэлэй парти, правительствын үүсхэлээр аргагүй хурсадхад байһан мүнөө үедэ [illegible] Ив. Очороной бэшэһэн «Хэн зэмэтэйб?» гэһэн үнэн болоһон [illegible] Улаан-Үдэдэ болоһон юм) [illegible]

ПРОКУРАТУРЫН мүрдэгшэ Цыден Баиров үглөөгүүр эртэлэн [illegible]

[illegible]

Тооһоржо, манархай байна бэшэ гү? Харин һонюушэ хүйхэрнүүд тэрэ үхэһэн хүнэй хажуугаар [illegible]

— Тиимэшье тиимэл даа. Та, Соловьев, нүхэдөө олоод, үшөө гэршэнүүдые абаад ерэгты. Би тэрэ үхэһэн хүнэй бэе тээшэ ошоохом...

Соловьев Цыден Намжиловичые үнинэй мэдэхэ һэн. [illegible]

— Би шэнэ хэрэг мүрдэхэеэ ошохом,—гэжэ Баиров хитүүшэгээр дуугараад:

— Хүлдэжэ үхэһэн хүнэй бэе олдоо,—гээд, түргэхэн гаража ошобо.

— Яагаашье һалахаяа болиһон ухэл бэ?—гэжэ Аня аман соогоо гүбэд гэбэ. — Энэ жэлэй эхинһээ хойшо Баиров гурбадахяа иимэ хэрэгтэ хабаадахань ха... юм. Үнгэржэ ерэхэдэе, шэнэ... жэлэй һүни унтангүй хоноо.

— Ши эдэ бүгэдые хаанаһаа мэдэнэ гээшэши? Шамда тэрэш элидхэдэг юм гү?—гэжэ һаяхана машинисткээр худэлдэг болоһон Пыкина гэжэ бэеэр бүдүүншэг аад, айхабтар понюуша эхэнэр асууба.

— Яараад яахамнайб. Баировай материалнуудай шам дээрэ адхаржа эхилхэдэнь, панаа орохош даа.., Энэшни, юрэдөө, толгойгоо үргэнгүй худэлдэг хүн байха,—гэжэ Аня омогорхолтойгоор ойлгуулаад, стол дээрэхи хэбтэһэн элдэб саарһануудаа эмхилжэ захалба.

Эгээл энэ үедэ Цыден Баиров милициин хүхэ машина соо һуунхай, ээлжээ эхигүй тамхилха зуураа, юуншьеб тухай шэошэнэ. Газаа нохойн гангинама хүйтэн, манан тооһорно. Яахабши даа, январиин шэмэрүүн хаһа Байгалай үмэнын нютагта ерээ ха юм.

— Юуи тухай инитэрээ бодолгото болобот? — гэжэ хододоо жэншэдгүй нарин нягтаар, гоёмсуугаар хубсалаад ябадаг милициин залуу лейтенант Соловьев Баировһаа асууба.

— Хэн тэрэ үхэһэн бэеыень эгээн түрүүн олоо хаб?— —гэжэ асуудалдэнь асуудалаар мүрдэгшэ харюусаба.

— Шэлэй заводһоо дежурнада хонходоол даа, ехэ һонирхоогүйб,—гэжэ Соловьев абяа гараад, тамхяа гаргаба.

Баировтай зэргэлээд һууһан бултанайнь танил жолоошон Дмитрий Васильевич Гаврилов:

— Яагаад үхөө гэнэт?—гэжэ хөөрэлдөөндэ оролсобо.

[illegible]... олдоо гэлсэнэл даа,—гэжэ милициин машина хараһан наһажаал эхэнэр таамаглан харюусаба.

— Ябая!—гэжэ Баиров яаралтайгаар, захирха тооной дуугараадхиба. Соловьев һүрэн шахуу буугаадхиба. Проходнойгоор орожо ябахадаа:

—Машинаемнай заводой харша руу оруулагты,—гэжэ Баиров баһа тугаарайхидеал адляар захирха тооной хэлэбэ.

Тэдэнэй ябаһан хойно, үүдэ тайлахаяа гараһан үнөөхи эхэнэрнэй мүрдэгшэ тээшэ гараараа, заажа:

— Энэтнэй хэн гээшэб? — гэбэ.

— Алиниинь? — гэжэ мэдээшэгүн болон, жолоошон Гаврилов дахин дабтаба.

— Яагааб даа, тэрэ захирдагынь — гэжэ эхэнэр һалаха хэбэргүй байба.

—,Аа, тэрэ гү?—гэжэ зорёолон һагад Гаврилов дуугарба. —Оо, ехэ дарга. Хожом мэдэхэт.

...hэрюун үндэ наймаалдаг киоск шэнги, түб түхэрэен түхэлтэй нэгэ барилгын хажууда хүн зоной обоорожо байхые Баиров обёороод, үхэһэн хүнэй бэе тэндэл юм хаш гэжэ барагсаaба. Эрьен тойрон харахадаа, тэрэ түб түхэрэен барилганьзаводой дэбисхэрэй эгээл баруун хойто буланда юм байна гэжэ досоогоо баталба. Бүлүүр станциһаа баруун тээхэнэ, 15 метр тухай газарта газ дамжуулдаг станци харагдаба. Харин зүүн тээнь — шулуун нүүрһэнэй ашаа дамжуулдаг ленточнэ транспортёрэй эстакада арбайна. Саананьн — хүбэн сагаан хүнжэлээр хушаатай Сэлэнгэ мүрэнэй налуу эрье, абар-табар бургааһан обёоргоно. Зүгөөр түрүүн ерэһэн милициин худэлмэрилэгшэдшье, тэдэнэй машинашье харагдабагүй. Гайхалаа бараһан Баиров хажуудаа ябаһан Соловьевһоо:

—Танай нүхэд хаана гээшэб? —гэжэ асууха баатай болобо.

— Станци соо ороод дулаасажа байна хаш даа. Харана гүт; ямар жабартай гээшэб. [...] нажа ядаба.

— Та яагаабта?—гэжэ Баиров арһан дулаан дэгэл үмдэһэн, шаб шара һахалтайхан залуу хүбүүндэ хандаба.

— Зүб даа, үхэһэн хүнэй бэеые нюураараа гэршэлхэ зорилготойгоор уригдаһанаа мэдэрнэм,—гэжэ тэрэнь харюусаба. Баиров иимэ харюу дуулахадаа... бүри анхаралтайгаар худэлмэришэнэй урдаһаа шэртэбэ. Мүн даа. Урдань нэгэтэ... бэшэ ушарһан арадай сүүдэй заседатель хүбүүн үнэн бэеэрээ зогсобо. Үрэ мэндэшэлһэн шэнги, толгойгоо дохид гүүлэжэ, танилаар миһэрбэ. Соловьев тэдэнэй нэрэ обогыб, худэлдэг тушаалыень бэшэжэ абаба.

—Зай, нүхэд, ямар хэмжээ абаад байбабта?—гэжэ Баиров милициин худэлмэрилэгшэдтэ хандаба.

— Үйлын тохёолдоһон газарай ойро хүргэлтэгүй байлгые хангаабди,—гэжэ капитан Сарматов харюусаба.

—Оршон тойронхи газарыень буулгажа абаабди. Тиигээд тениие хүлеэжэ байгаабди,—гэжэ эксперт Носков нэмэбэ.

— Эхилэе. Дүтэлэгты наашаа,—гэжэ Баиров захирба. —Та, нүхэр Сарматов, ешаанай машина бэдэржэ олагты. Носков үхэһэн хүнэй бэеые дүрбэн тээһээнь буулгаг. Дээрэһээнь, ара нюрганһаань харуулха шухала. Яагаадшье хүлдэжэ үхэһэн тухайнь ямаршье тодорхой тобшолол хэжэ үрдеэгүй Баиров яаранагүй. Зүгөөр тэрэ дааража эхилбэ хэбэртэй. Тойрожо байгшадынь дулаанаар хубсаланхай, даараһанай тэмдэггүй. Харин эксперт Носков хүнгөөр хубсаланхай, хүл дээрэ «хатараад» абаха юм. Тэрэниионь анхарһан Баиров:

—Иван Васильевич, орожо дулаасаад ерэгты,—гэбэ.

— Һайн даа,—гэжэ Носков хэлээд, газай станциин дулаан гэр худар тэгүүлбэ.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

«СОВЕТ ХҮНҮҮДТЭ БАЯРТАЙБ»

Алма-Атада хүндэмүүшэ ёһоор угтагдажа, гурбан һара соо айлшалһанай түлөө залуу хитад эхэнэр Юй Гуйлань эдэ үгэнүүдые хэлээ бэшэ. Зүрхэндэнь операци хэжэ, энхэ мэндэ ябаха, ажаллаха арга олгоһон совет хирургнүүдые Юи Гуйлань нэрэшье хэзээдэшье мартахагүй байха. Басаган зүрхэндөө операци хүүлэжэ һайжараа, мэнэ һаяар Алма-Атаһаа Хитадай Арадай Республикэ, түрэл Далянь хотоо бусаха юм.

Хайшан гээд гэрһээ олон мянган километр холо, Алма-Атагай клиникын операционно стол дээрэ Юй Гуйлань байха болобо гээшэб?

«Минии наһанда эзэ жаргалтай хоёр үйлэ хэрэг энээнһээ хойшо Алма-Ататай холбогдобо,— гэжэ тэрэнэй эхэ, Даляньдаерод хэлэнэй багшаар худэлдэг Ван Чуньюнь хөөрэнэ.— Ушарынь гэбэл, басагамни хүшэр хүндэ үбшэнһөө эдэгэбэ, би түрэһэн эгэшэтээ уулзабаб».

Үшөө үхибүүн байхадаа, Ван Чуньюнь түрэлхидтээ хамта Благовещенскһээ Хитад нүүжэ ошоһон юм. Харин гурбан эгэшэнэрынь Советскэ Союзда үлөө һэн. 50 гаран жэл соо тэдэнэр бэе бэеэ хараагүй. Совет-хитад харилсаа холбооной һайжархада, мүнөө жэлэй хабар тэрэнэй нангин хүсэл одоошье хүсэлдөө бэлэй. Баяртай хүхюун уулзалга болоо. Харин уруу дуруу болохо ямар шалтагаан байгааб гэбэл, зүрхэнэй хүшэр хүндэ үбшөөр үбдэдэг басаганайнь бэе Алма-Атада эрид муудаа һэн. Казахай зүрхэ-һудалай хирургиин эрдэм-шэнжэлгын институдэй клиникэдэ бэеэ шалгуулхыень врачнар тэрээндэ дурадхаһан байгаа.

— Больницын палата соо гурбан долоон хоног үнгэргөөб,— гэжэ Юу Гуйлань хэлэнэ.— Врачнар ханамжатайгаар шалгажа, үзэһэнэй һүүлээр хирургическа операци дары түргөөр хэхэ хэрэгтэй гэһэн тобшолол хэһэн байгаа. Тэрэгүйдэ хэрэг байдалынь муудажа болохо һэн.

Операци тухай асуудал Москвадахи КНР-эй посольствотой түргөөр шиидхэгдээ. Операци хэхын түлэ эхынь зүбшөөл абахал үлөө. «Операци ямараар дүүрэхэб гэжэ үнэхөөрөөшье ехээр айгаа һэм,— гэжэ Ван Чуньюнь һанаандаа оруулна.— Харин 20 хоноод басагыемни асархадань, бэень һайжаржа эхилээ гэжэ эли байгаа һэн. Энээнэй урда хэзээдэшье гурбадахи дабхарта өөрөө гаража шададаггүй аад, түрүүшын үдэрһөө өөрөө ябадаг болоо һэн.

«Советскэ Союзда байха үедэмнай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Алас-Дурнын хизаар ошоһон тухай хэлэнгүй байха аргамгүй,— гэжэ Эхэ оронoо бусахынгаа урда тээ Ван Чуньюнь мэдүүлээ.— Энэ аяншалга тухай телевизионно дамжуулга хараа, хэлэһэн үгыень шагнаа һэм. Манай оронтой харилсаа холбоо һайжаруулха тухай тэндэ ехээр хэлэгдээ. Хитадай болон Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа холбооной һайжарбал, ямар ехэ арга боломжонууд нээгдэхэ гээшэб? Совет врачнарай минии басагые аргалһан ушар энээнэй жэшээ болоно гэжэ һананаб».

Валерий НОВИКОВ,
АПН-эй корр.

Алма-Ата.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

Агууехэ Октябриин алдарта 70 жэлэй ойн һайндэрые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтахын түлөө мүрысөөн хаа хаанагүй үргэн дэлисэтэйгээр дэлгэржэ байнхай. Энэ һайндэрөө ямар бэлэдхэлтэйгээр угтаха, юу хэхэ тухайгаа Баян-Голой сельсэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б-М. Ц. Гармаев манай корреспондентдэ ингэжэ хөөрэнэ.

БОЛБОСОН ТҮХЭЛТЭЙ БОЛГОГДОХО

— Арад түмэндэ зол жаргал түхөөһэн Агуу Октябриин һайндэртэ бэлэдхэл сельсэ Соведэймнай харьяата нютаг бүхэндэ эхилэнхэй. Тиимэһээ хараалагдаһан олон тоото хэмжээ ябуулгануудай нэгэн асуудал дээрэ тогтохо дуран хүрэнэ. Энэмнай тосхон һууринаа болбосон түхэлтэй болгохо мүнөөдэрэймнай гол шухала асуудалнуудай нэгэн болоно.

Арадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэриин ёһоор байгша оной октябриин нэгэнһээ тосхон һууринаа болбосон түхэлтэй болгохо тусхай hара соносхогдобо. hарын туршада тосхоной ажалшад, һургуулиин һурагшадай дунда хэдэ хэдэн субботнигуудые үнгэргэхөөр хараалнабди. Субботнигто хабаадагшад айл бүхэнэй, малай фермэ, отаргуудай газаагуурхиие сэбэрлэхэ, айлай газаагуур баригдаһан хорёонуудые сагаадаха, малай байрануудай наг шэбхэ тараанай, сабшалангай газар дээрэ зөөжэ гаргаха болон бусад олон хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай. Бүхы эдэ хэмжээ ябуулгануудые үйлсын комитедүүд бэелүүлхэ юм. Үйлсын комитедүүдтэ арба-арбад үрхэтэ айлнууд даалгагданхай. Тиимэһээ эдэнэрэй дунда «Жэшээтэ һайн гурим, журамтай гэр» гэһэн социалис мүрысөөн дэлгэржэ байна. hарын туршада айл бүхэнэй газаагуур модон, hээг бургаһан олоор һуулгагдаха, зэрэбөөлгодохо болоно. Бүхы эдэ хүдэлмэриие хёрхоор шалгажа, ударидажа байха даалгабари гүйсэдкомой зүблөөн дээрэ сельсэ Соведэй гүйсэдкомой секретарь Б. Ш. Молоновто даалгагдаһан байна.

Ноябриин 1-дэ hарын дүн согсологдожо, мүрысөөндэ эрхимлэгшэд тодоруулагдаха, шалгарагшадтань «Жэшээтэ һайн гурим, журамтай гэр» гэһэн нэрэ олгогдохоор хараалагдаба.

Ерэхэ жэлдэ танай дэбисхэр дээрэ түбхинэһэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой байгуулагдаһаар 60 жэлэй ой гүйсэхэнь. Энэ һайндэртэ ямар хэмжээ ёһоор угтаха, бэлэдхэхэ түсэбтэй гээшэбта?

— һайндэр бүхэниие ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалтатай, баяр баясхалантайгаар угтадаг заншалаа саашань урагшалуулхын хараа түсэб табинабди. Тиин энэ һайндэртөө бэлэдхэжэ байха үедөө, апрель hарада тосхоной бүри хоё һайхан болгохо тусхай hара соносхогдохо хараалнабди. hарын туршада намартаа һуулгагдаһан модонуудайнгаа хэр зэргэ тааража ургаһые шалгаха, зарим айлай газаагуур алим жэмэсэй элбэг модонууд болон сэсэг набша олоор нэмэжэ һуулгахаар хараалнабди. Энэмнай зулгы зохид зунай үедэ айл бүхэнэй газаагуурхиие, үйлсэ гудамжануудаа гоёон шэмэглэһэмнай абаһаар харагдаха, саашадаашье үндэр һайхан модонуудай дунда гэр байранууднай харагдахадаа хэды зохид байхэб, урма баяр түрүүлхэ гээшэб!

ЭРХИМЭЭР АЖАЛЛАЖА, ЭРХИМЭЭР АМАРХА

Республикымнай полинууд дээрэ таряа хурааалгын халуун хаһа дүүрэжэ, хүдөөгэй ажахынуудай шухала ажалда шалгарһан залуу түрүүшүүлэй гансашье материальна бэшэ, мүн моральна талаар урмашуулагдаба. Тиигэжэ ажалай залуу түрүүшүүлэй хоёр бүлэг наһын үдэрнүүдтэ залуушуулай «Спутник» гэжэ уласхоорондын бюрогоор ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой эмхидхэһээр...

— Түрүү 30 механизаторһаа бүридэһэн нэгэдэхи бүлэг Москва—Минск гэһэн замаар арбан үдэрэй туршада аяншалха. Тэдэнэй путевконууд түлбэригүй юм. Яруунын районой «Улаан-Туяа» совхозой комсомол-залуушуулай бригадын механизатор, ажахы дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илагша Содном Гунгаров тус бүлэгтэ оронхой. Бэшүүрэй совхозой механизатор Юрий Цыбикмитов мүн лэ герой-городуудаар аяншалха эрхэдэ хүртэһэн байна. Тэрэ байгша ондо 400 гаран эталонно гектар талмаи эрхимээр элдүүрилхэһээ гадна ороохото ургамалнуудые хуряалгын үедэ дэлгэрһэн «Ургаса-86» гэһэн мүрысөөндэ илажа гараа. Энэ бүлэгтэ Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай районуудай түлөөлэгшэд олоор оронхой,— гэжэ залуушуулай аяншалгын «Спутник» бюрогой инструктор М. Мантурова хөөрэнэ.

Удаадахи бүлэг Кострома хото шадар оршоһон залуушуулай аяншалгын «Волгарь» гэжэ уласхоорондын түб руу мүн лэ түлбэригүй путевконуудаар зорихонь. Хяагтын районой колхоз, совхозуудай 30 механизатор тэндэ хахад hарын туршада амарха. 6054 центнер таряа сохиһон «Дружба» колхозой түрүү комбайнер И. Перевалов, энэл ажахын тракторно-таряан ажалай 4-дэхи бригадын комсомол-залуушуулай ВЛКСМ-эй XIX съездын нэрэмжэтэ коллективэй түрүү комбайнер С-Ц. Гармаев, Ехэ-Нугын совхозой жолоошон Д. Эрдынеев болон бусад үндэр бүтээсэтэ ажалаараа залуушуулай түбтэ амарха золдо хүртэбэ ха юм.

Б. ДАМБАРИНЧИНОВ.

БАЯСХАЛАН ХҮРГЭБЭ

«Маяк» колхозой гэшүүд Эб найрамдалай жасада өөһэдынгөө салинһаа мүнгэ жэл бүри эльгээжэ байдаг һайн һаихан заншалтай юм.

Байгша ондо тус ажахын гэшүүд Эб найрамдалай совет жасада 632 түхэриг мүнгэ эльгээһэн байгаа.

— һайн дураараа Эб найрамдалай совет жасада мүнгэ эльгээһэнэйтнай түлөө танай коллективтэ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргөөд, түби дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахихын. Эхэ оронойнгоо һалбаран хүгжэхын түлөө амжалтатайгаар ажаллахыетнай хүсэнэб,— гэжэ Эб найрамдалай жасада туһа хүргэдэг Буряадай республиканска отделениин зүгһөө тус колхозой гэшүүдтэ эльгээгдэһэн амаршалга соо бэшэгдэнхэй.

Т. НАГАЕВА.

Тарбагатайн район.

ФЕСТИВАЛЬДА ШАЛГАРАА

Буряадай радиогой журналистнууд Улаан-Үдын авиазаводой хүдэлмэришэд «энэрхы, һайхан сэдьхэлтэй хүнүүд» гэһэн очеркнуудые гаршаг доро дамжуулаа һэн. Эдэ очеркнуудынь СССР-эй МВД болон СССР-эй телевидени ба радио-дамжуулгын талаар Гүрэнэй комитедэй эмхидхэһэн «Хүн ба автомобиль» гэһэн Бүхэроссин фестивальда дурадхагдаһан юм. Эрхүү хотодо үнгэргэгдөө.

Манай республикын журналистнуудта бүхэроссин фестивалиин тусхай шан, дипломууд, мүнгэн шангууд барюулагдаа. «Үхибүүд. Автомобиль. Харгы» гэһэн асуудалда зорюулагдаһан дамжуулгыень фестивалиин жюри ехэтэ һайшаагаа бшуу. Журналистнууд В. Измайлов Л. Мельникова хоёрой бэлдэһэн «Ябагаар ябагшадай зүргэ», «Энэрхы, һайхан сэдьхэлтэй хүнүүд» гэһэн дамжуулгануудынь үндэрөөр сэгнэгдэжэ, фестивалиин Свердловск хотодо болохо түгэсхэлэй хэрэлгэдэ хабаадаха эрхэдэ хүртэбэ.

Л. МОДОГОРОВА.

ХҮНДЭМҮҮШЭЭР УГТАБА

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын академическэ театрай бүлэг артистнуудые (хүтэлбэрилэгшэнь Буряадай АССР-эй габьяата артист Ц. Бальжанов) Хурамхаанай районой ажалшад хүндэмүүшээр угтажа абаба. Айлшаар ерэһэн артистнууд Дугар Дылгыровэй «Эхын үүргэ», Чимит Цыдендамбаевай «Холо, ойрын түрэлнүүд» гэһэн зүжэгүүдые табижа, һаалишадтай, «Хурамхаанай галнууд» газетын редакциин, партиин райкомой хүдэлмэрилэгшэдтэй һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэбэ.

Театрай ерээдүйн түсэбүүд ба мүнөө үеын харагшад тухай, уран зохёолой бүтээлнүүдэй хайшан гээд зүжэг болодог тушаа һонирхолтой хөөрэлдөөн болоо. Буряадай АССР-эй арадай артистнууд М. Зориктуева, Д. Чимитова, республикын габьяата артистнар Д. Бочиктоев, Б. Будаев, Д. Батомункуева, бусад энэ бүлэгтэ оролсоно. Артистнууд районой олон тоото ажахы, предприятинуудаар ябажа, зүжэг наадаараа һаалишад, малшад, таряашад болон барилгашадые хужарлуулба.

С. БУДАЕВА.

ТУҺАТАЙ ЗААБАРИ

Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын конференц-зал соо гоё һайхан зурагуудтай номуудай выставкэ нээгдэбэ. Энэнь «Газарай баялиг — хүн зоной аша туһада» гэһэн нэрэтэй.

Выставкэдэ табигдаһан номуудай дунда экологи болон байгаали хамгаалха асуудалнуудта зорюулагдаһан шэнжэлгэнүүд олон байба. «Сибириин ногоон ургамалай баялиг» гэжэ Аркадий Кощеевэй, «Эм домто ургамалнууд» гэһэн Павел Чиковэй номуудые уншажа байхадаа, сй тайгын ургамалнууд, эм домдо ородог болон ажахын удха шанартай үрэ жэмэсэй баялиг тухай мэдэжэ абахада һонирхолтой.

Энэ выставкэ харахадаа, ангуушад, загаһашад, һархяаг, алим жэмэс суглуулагшад ехээр һонирхохо, тэндэһээ хэрэгтэй юумэнүүдээ мэдэжэ, танижа абаха аргатай. Саад болон огород бидэниие эдээ хоолой зүйлнүүдээр хангахаһаа гадна элдэб үбшэнгүүдые һэргылэн эмшэлхэ хэрэгтэ туһалдаг.

Выставкэдэ табигдаһан олон номууд соо газараа хайшан гээд элдүүрилхэ тухай, үрэ жэмэстэ модонуудые һуулгаха ба харууһалха тухай шухала хэрэгтэй, ашатай туһатай, захяа заабари дэлгэрэнгыгээр үгтэнхэй.

Н. ДАГБАЕВ.

САХАЛИНДА ТҮГЭСЭБЭ

Манай газетын байгша оной майн 25-най номерто «Аянайтнай зам урагштай байг!» гэһэн фото-мэдээсэл «Хото, хүдөөгэй һониндо» толилогдоо һэн. Карелиин АССР-эй Кемь гэжэ хотодо ажаһуугша, велосипедээр аяншалагша 68 наһатай Нина Дмитриевна Баженовагай Мухар-Шэбэрэй райондо тогтоходо, манай фотокорреспондент Ж. Халбазыков тэрээнтэй уулзажа, хөөрэлдэһэн, бэшэһэн байгаа. Тэрэ нёдондо март hарада түрэл нютагһаа гаража, Түбэй России нютагуудай революционно, дайшалхы болон ажалай алдар солын газарнуудаар аяншалаад, оронойнгоо зүүн зүг руу зориһон байгаа гэжэ уншагшадтаа һануулая. Саяхан «Советская Россия» газетэдэ журналист В. Гуль Н. Д. Баженова тухай бэшэһэн байба.

Далаад наһатай эрэлхэг велоаяншалагша Сахалинай аралые хойто хүбиһаань урда заха хүрэтэрнь нэгэ hарын туршада ябажа гараа. Үнэхөөрөөшье, энэ хүгшэндэ атаархамаар. Эды үндэр наһатай болоод, оронойнгоо баруун хүбиһаа эгээл зүүн зүгэй нютагууд хүрэтэр велосипедээр ошожо, зориһон шэбшэһэнээ хүсэлдүүлбэ ха юм. Энэ хүгшэнэй анханай велосипедээр ябадаг, холын зайда саг үргэлжэ аяншалдаг һаань, мүнөө ябаашыень юрын лэ үйлэ хэрэг гэжэ тайлбарилхаар байгаа. 15 жэлэй саана юунэй болоһые хүн зон һайнаар ойлгоо һаа, Нина Дмитриевнагай эрэлхэг зоригто доро дохихо байха гэжэ һанахаар.

...Тиихэдэ, арбан табан жэлэй саана Н. Д. Баженова ажал дээрээ хүндөөр гэмэлтэжэ, хэбтэриин болошоһон юм. Иимээр гэмэлтэһэн хүн бэлэхэнээр эдэгэдэггүй гэжэ врачнуудыньшье нюунгүйгөөр тэрээндэ хэлэдэг һэн. Бэеэ дүмэхын орондо ехээр хүдэлгэбэ, харайлгабалтнай ямаршье туһа болохогүй, үбшэеэ бүри һүжэрөөхэт гэдэгшье һаань, Нина Дмитриевна еорынгоо зан абариие харуулаа. Сагай ямаршье уларил тогтог хамаагүй — үдэр бүри спортивнаар ябагаар ябаха, сангаар гүйлгэхэ, бэе махабадаа хатуужуулха. Энэнэй ашаар гансашье элүүр энхэ болоо бэшэ, харин урданайнгаа хүсэ шадал бусаажа шадаа. Тиигэжэ 5 мянган километр холо оршоһон Кзыл-Орда хотодо ажаһуудаг басагандаа айлшалан... ябагаар ошоһон юм!

Удаань Москвадахи Олимпиин наадanай хүндэлэлдэ Москваһаа Владивосток хүрэтэр велосипедээр түрүүшынгээ аяншалга хэһэн байна. Тиигэжэ физкультурын элүүржүүлхы айхабтар ехэ шэдитэ хүсэндэ, үшөөшье мэдэгдээгүй арга боломжонуудтань этигэһэн Нина Дмитриевна физкультура болон спорт хүн зоной дунда дэлгэрүүлэн идхагшадай жагсаалда ороо юм. Аяншалгынгаа үедэ амархаяа тогтоһон газарнуудта спорт тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Х. СОКТОЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Д. Баженова.
Ж. ХАЛБАЗЫКОВАЙ фото.

ТЕЛЕВИДЕНИ

(Октябриин 12-һоо 18 хүрэтэр)

ВОСКРЕСЕНИ, 12

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45 — Ритмическэ гимнастика. 10.15—«Спортлотогой» 41-дэхи тираж. 10.25—«Будильник». 10.55—«Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.55—«Үглөөнэй почто». 12.55 —«Аяншалагшадай клуб». 13.25 —«Хүгжэмтэ киоск». 13.55 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 14.55 — «Элүүр энхэ байлга». 15.40 — Спортивна программа. 17.10 — «Буэнос-Айрес: город и люди» — баримтата фильм. 18.05—СССР-эй арадай артист Э. Гилельсэй концертнүүдтэ. 18.55—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.40—Ехэшүүлдэ мульт-фильм. 19.50—Хүгжэмтэ дамжуулга. 20.40—«Цыганское счастье»—уран һайханай фильм. 22.00—Время. 22.35—Иван Москвинай кинорольнууд. 24.00—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» 9.20—«Всего одна жизнь»—уран һайханай фильм. 10.50—Дэлхэйн хүгжэмтэ соёлой жасаһаа. А. Глазунов, Ф. Шуберт. 11.40—«Ород хэлэн». 12.10—«Манай корреспондентнууд хөөрэнэ. 12.40 — Мульт-фильм. 13.20—«Мэдээжэ аад,

ПОНЕДЕЛЬНИК, 13

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.50—Футболой шэнжэлэл. 10.20—«Приключения Толи Клюквина»—уран һайханай фильм. 11.30 — Хүгжэмэй-багшанарай институдай арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 11.55—Баримтата фильм. 12.25—Шэнэ һонин (12.30 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.40—Й. Сук. Струнна оркестрэй гүйсэдхэхэ серенада. 17.10—«Дом и хозяин»—баримтата фильм. 17.40—«Түүхын һургаалнууд»—тележурнал. **Улаан-Үдэ.** 18.25—Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадта хамтын подряд нэбтэрүүлгын дүй дүршэл тухай. **Москва.** 19.15 — «Хурдадхалга». Киевэй Р. Люксембургын нэрэмжэтэ трикотажна нэгэдэлэй хүдэлмэри тухай. 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Үдэ.** 20.00—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 20.30 — М. Мусоргскиин «Борис Годунов» оперо. Литвагай ССР-эй Гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай зүжэг. 22.00—Время. 22.35—«Борис Годунов» оперын үргэлжэлэл. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Байгаали шэнжэлгэ. 3-дахи класс. 9.55 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05—«Ород хэлэн». 10.55—«Багашуулда геометри». 11.05 —СПТУ-гай һурагшадта. Физикэ. 11.35, 12.40—А. М. Горький «На дне». 12.05—«Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.10—Ботаника. 5-дахи класс. 13.30 —Түүхэ. 4-дэхи класс. 14.00—Александр Гринтэй уулзалганууд. 14.45 — Информатикын болон тоолон тодорхойлхо техникын үндэһэ һуури. 15.15 —В. Гюго. Ажаябадалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 16.15—Баскетболоор СССР-эй чемпионат. Эрэшүүл. ЦСКА—«Динамо» (Москва). 16.55—Шэнэ һонин. 18.25 —

ВТОРНИК, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—М. Мусоргскиин «Борис Годунов» оперо. Литвагай ССР-эй Гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрай зүжэг. 12.20—Шэнэ һонин (12.25 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.30 — НДРЙ-гэй фольклорно ансамблиин концерт. 16.55—«Мэдэхэ, шадаха бэй». 17.25—«Вечера на хуторе близ Диканьки»—уран һайханай фильм. **Улаан-Үдэ.** 18.30—«ЛВРЗ-гэй локомотиво-колесогой цехтэ шэнэдхэн хубилгалга ба хурдадхалга». 19.05—«Байгалай үмэнэхи газар дээрэ». **Москва.** 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Үдэ.** 20.00—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. 20.20—«Зүүн Сибирь»—киножурнал. **Москва.** 20.35—«Продлись, продлись, очарованье...»—уран һайханай фильм. 22.00—Время. 22.35—«Салют, Испания!»—баримтата фильм. 23.35 — «Лунный вальс» — фильм-балет. 00.15—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 9.55 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05, 14.10—Француз хэлэн. 10.55—«АСУ технологическими процессами аэропорта»— эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 11.05—СПТУ-гай һурагшадта. Гоё һайханиие ойлгожо һургаха. 11.35, 12.40—Ботаника. 5-дахи класс. 11.55—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 12.05—Шатарай һургуули. 13.00 — И. С. Соколов—Микитов. Ажаябадалайнь ба зохёохы ажал ябуулгынь хуудаһанууд. 13.40, 14.40—Физикэ. 10-дахи класс. 15.10—Гурбан союзна гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй 1943 ондо Тегеранда болоһон конференци тухай. 16.05—Шэнэ һонин. **Улаан-Үдэ.** 18.15 —

СРЕДА, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—«Несколько интервью по личным вопросам»—уран һайханай фильм. 11.15—«Аяншалагшадай клуб». 12.15—Баледэй залуу артистнуудай концерт. 12.35—Шэнэ һонин (12.40 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.40—«Озари мне душу песней»—фильм-концерт. 17.10—Манай корреспондентнууд хөөрэнэ. **Улаан-Үдэ.** 17.40 — Киноочерк. 18.00—«Халаан»—тележурнал (буряадаар). 18.20 — «Эршэдхэлгэ-90». Буряадай АССР-тэ түмэр замай транспорт хүгжөөхэ тухай. **Москва.** 19.10—«Дэлхэй ба залуушуул». 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Үдэ.** 20.00—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 20.30—Футболоор олимпийскэ турнирай шэлэн абалгын матч. Норвегиин ба СССР-эй суглуулагдамал командануд. 22.00—Время. 22.35 — Баримтата фильм. 23.30—Арадай аялга дуунууд. 23.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—«Рождение света»—баримтата фильм. 9.35, 10.35—Байгаали шэнжэлгэ. 10-дахи класс. 10.50, 14.10—Немец хэлэн. 14.05—ПТУ-гай һурагшадта. Астрономи. 11.35, 12.40—Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05—«Константин Паустовский». «Наедине с осенью»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10—А. С. Грибоедов. «Горе от ума». 13.40, 14.40—Физикэ. 9-дэхи класс. 15.10—М. А. Римский-Корсаковой хүгжэм. 16.10—Шэнэ һонин. 17.40—Ромен Роллан. Дурсалгануудһаа. 18.30—СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин лим-

ЧЕТВЕРГ, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Время. 9.45 — СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин лимнологическа институдай директор, СССР-эй Науканууудай академиин гэшүүн-корреспондент Г. И. Галазитай һурагшад уулзаха. 10.25—Баримтата фильм. 10.55 — «Продлись, продлись, очарованье»—уран һайханай фильм. 12.20 — Шэнэ һонин (12.25 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.20 — Уласхоорондын конкурсын лауреат А. Давтянай концерт. 16.50 — «Суд памяти», «Хатынь»—баримтата фильмүүд. 17.25 — Шатарай һургуули. 17.55 — «Харгын аюулгүй байдалай түлөө». **Улаан-Үдэ.** 18.00 — «Байгал»—мэдээсэлэй программа. **Москва.** 18.30 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 19.15 — «Хамтын шиидхэбэри — хамтын харюусалга». «БЕЛАЗАТОМАЗ» нэгэдэлэй ажалша коллективэй совет ажал ябуулгын жэшээ дээрэ». 19.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Мультфильм. 20.15 — Архидалгатай ба алкоголизмтай тэмсэл тухай. 21.20 — СССР-эй арадай артист Э. Гилельсэй концертнүүдтэ. 22.00 — Время. 22.30 — «Опереттэдэ дуратайшуулда». 23.30 —Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов»—«Динамо» (Москва).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильмүүд. 9.35, 10.40 — М. Ю. Лермонтов. «Песня про купца Калашникова». 10.00 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.10, 14.00 — Испан хэлэн. 11.05 — М. А. Шолохов. «Поднятая целина». 11.35, 12.45 — Зоологи. 7-дохи класс. 12.00—В. Брюсовэй шүлэгүүд. 12.30 —Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — Байгаали шэнжэлгэ. 4-дэхи класс. 13.30 — Түүхэ.

ПЯТНИЦА, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Время. 9.45 — Гуцулын дуу, хатарай ансамблиин концерт. 10.30 — «Вечера на хуторе близ Диканьки»—уран һайханай фильм. 11.35 — «Саг ерээ». 12.30 — «Дэлхэй ба залуушуул». 13.05—Шэнэ һонин (13.10 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50 — Баримтата фильм. **Улаан-Үдэ.** 17.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. **Москва.** 18.00 — «Веселые истории»—уран һайханай фильм. 19.15—«Амгалан атомай гол мэргэжэл». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар Саратовска областиин партийна болон совет эмхи зургаануудай хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай. 20.45 — «За Ватлугой-рекой» — уран һайханай фильм. 22.00 — Время. 22.35 — «Таниие Пако де Лусио урина». 00.45 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 01.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Металлист».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00— Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильмүүд. 9.35, 10.35 —Түүхэ. 4-дэхи класс. 10.05, 14.00 — Англи хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай һурагшадта. Обществоведени. 11.35, 12.40 — Түүхэ. 7-дохи класс. 12.05 — «Эжын һургуули». 13.10 — Физикэ. 10-дахи класс. 13.40 — Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 14.30 — Останкинадахи студиин математикын багша В. С. Шаталовтай уулзалга. 16.00—Шэнэ һонин. 17.30 — «Ородой музей». **Улаан-Үдэ.** 18.00 — «Светофор». 18.30 —Шэнэ һо-

СУББОТО, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Время. 9.40 —Баримтата фильм. 10.00 — РСФСР-эй арадай артистка А. Зырянова дуулаха. 10.15 — Үхибүүдтэ зорюулагдаһан дамжуулга. 10.45 — «Суббототүрэлхидэй үдэр». 11.15 — «Илагшад». Артиллериин ветерануудай уулзалга. 12.35 — «Уран зурагай искусство». Шэнжэлэл. 13.20 — «Бултанда ба хүн бүхэндэ». Комсомольск-на-Амуре хотодо арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ ондо ондоогоор хандалга тухай. 13.50 — «Бидэ хайшан гэжэ амарнабибди». 14.20 — «Сестры» — баримтата фильм. 15.10 — «Үе саг ба өөр тухайгаа». Семен Кирсанов. 15.30 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 15.45 — Агуухэ Октябриин ойн баярые угтуулан. «В начале века» — уран һайханай фильм. 17.25 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 18.30 — Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг. 19.10 — Мультфильмнүүд. 19.45 — «Бүхы дэлхэй манеж дээрэ». 20.40 — «Преступление»—уран һайханай фильм. 1-дэхи фильм. «Нетерпимость». 22.00 — Время. 22.35 — «Субботын үдэшэ» «Танай гэртэ». 00.20 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильм. 9.45 — Ритмическэ гимнастика. 10.15 — Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.45 — «Бултанда зорюулагдаһан стадион». 11.15 —«Поэзи» гэһэн альманах. «Сергей Есениндэ зорюулагдана...». 12.15 — Мэдээжэ зохёолнууд. Мэдээжэ гүйсэдхэгшэд. Хүгжэмтэ дамжуулга. (ПНР). 12.55 — А. Селекру. «Месье Лемуар, который...» зүжэг. 15.25 — «Аяншалагшадай клуб». 16.25 — «Дэлхэйн уран һайханай соёл культура». 17.25 — Мультфильм. 17.35 — «Нам не дано пред-

ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

△ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын кубогта хүртэхын түлөө урилдаан үдэрэй 11 часһаа эхилхэ юм. Урилдаан аяншалагшадай «Улаан-Үдэ» гэжэ бааза шадар үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба.

△ Дээдэ-Онгостойдо зунай биатлоноор өөр хоорондоо болон командаараа республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үдэрэй 4 час 30 минутаһаа эхилхэ юм.

△ Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой физкультурын коллективүүдэй дунда ГТО-гой комплекс тушаалгаар мүрысөөнүүд болоно. Бүхы мүрысөөнүүд үглөөнэй 9 часһаа эхилхээр хараалагдаба. Мүн эндэ республикын спортын ветерануудай дунда футболоор һонирхолтой наадануд үглөөнэй 10 часһаа эхилхэ юм.

△ Футболоор «Труд» бүлгэмэй физкультурын коллективүүдэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадан үргэлжэлүүлэгдэнэ. «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй эдэ наадануудта Гусиноозерск. Закаменск хотонуудай, Онохойн, Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай, приборой бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй, Буряадай модо болбосоруулдаг, мебель хэдэг комбинадай командануд хабаадана. Мүрысөөн үдэрэй 12 часһаа эхилхэ. Мүн «Спартагай» стадион дээрэ үглөөнэй 10 часһаа хүүгэдэй спортын клубуудай дунда футболоор наадан үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

△ Авиационно заводой «Рассвет» гэжэ Соёлой ордондо композиторнууд болон дуушадай уласхоорондын конкурсын лауреат болоһон Александр Градскиин концерт удэшын 5, 7, 9 часһаа эхилхээр хараалагдана.

△ ЛВРЗ-гэй, нарин сэмбын комбинадай, шэлэй заводой Соёлой ордон, клубуудта «Чебурашка» гэжэ киноклуб, амаралтын үдэрэй клубууд һонирхолтой зугаа наада дэлгэхэ, концерт болохо, ирагуу гоё хүгжэмэй аялга доро хатар наадан эмхидхэгдэхэ юм.

△ Аяншалга болон экскурсиин Улаан-Үдын бюрогой хүдэлмэрилэгшэд город соогуур олон тоото аяншалга эмхидхэхэ байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Эб найрамдалай түлөө» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» — материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Коллектив—һайн нүхэр. «Хүн бүхэн хубиин харюусалгатай»— Т. Усольцевагай статья. Хур-

Редактор Ц. Б. ЦЫРЕН...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08. зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23 промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21. 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95. Собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Закаменск—34-33, п. Кырен—91-7-18, г. Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина ...
Н-00663. Заказ № 235.